

NESTNIK

Letnik XXII.

Celovec, petek, 3. februar 1967

Štev. 5 (1288)

Novi predsednik SPÖ - dr. Bruno Kreisky

Z izvolitvijo novega vodstva se je v sredo končal 18. kongres Socialistične stranke Avstrije, ki je ob udeležbi okroglo 500 delegatov iz vseh zveznih dežel tri dni zasedal na Dunaju. Potek kongresa je vzbujal veliko zanimanje v široki javnosti, saj se je odvijal ravno v trenutku, ko so nesoglasja znotraj stranke dosegla višek in se demonstrirala predvsem v ostrih debatah okoli osebnosti, ki naj bi v bodoče stala na čelu stranke. Čeprav so opazovalci že od vsega začetka pripisovali največ izgledov bivšemu zunanjemu ministru in dosedanjemu podpredsedniku dr. Kreiskemu, je ostalo vprašanje novega predsednika odprto do zadnjega. Šele v sredo popoldne je padla odločitev: novi predsednik SPÖ je dr. Bruno Kreisky.

Gotovo ni prelihana ugotovitev, da avstrijski socialisti v povojni dobi še niso imeli kongresa, ki bi potekal v tako napetem ozračju, kot je bilo tokrat. Že dalj časa so bila znotraj stranke reformistična prizadevanja, ki so se vsaj na zunaj izražala predvsem v zahtevi po večjem federalizmu; poleg tega pa je šlo za zamenjavo generacij, kajti mlajše sile so zahtevale večji vpliv na oblikovanje strankine politike. Tako imenovani „reformisti“ so izkoristili neuspeh pri lanskoletnih državnoborskih volitvah, po katerih stranka ni prišla več do miru.

Spriču tega razvoja je bilo povsem razumljivo, da bo moral kongres sprejeti določene spremembe, ki naj bi ustvarile pogoje za ponovno konsolidacijo stranke in zlasti njenega vodstva. To nalogo je skušal izpolniti po eni strani z delnimi spremembami strankinega statuta, kjer je bilo uzakonjeno fede-

ralistično načelo večjega upoštevanja zveznih dežel, po drugi strani pa z izvolitvijo novega vodstva s predsednikom dr. Kreiskym na čelu.

Vendar pa se SPÖ s tem še ni povsem rešila iz trenutne notranje krize. Ravno živahne in deloma zelo ostre razprave na kongresu so namreč pokazale, da je znotraj stranke še mnogo nesoglasij, katerih odstranjevanje bo moralo novo vodstvo posvetiti veliko svojega dela. Značilne so bile izjave posameznih diskutantov, ki so svarili pred osebnimi napadi ter namesto „prekanj in fraz“ zahtevali „resnična socialistična dejanja“.

Značilno za potek kongresa pa je tudi dejstvo, da je aktualnim političnim problemom posvetil eno samo resolucijo, v kateri je le kratko zavzel stališče k posameznim vprašanjem; konkretno obravnavanje je prepustil novemu odboru, kateri je bil zadolžen, da ustrezne predloge izdela do prihodnjega kongresa, ki bo leta 1969. Temu primerna je bila tudi izjava novega predsednika stranke dr. Kreiskega, ki je dejal, da od njega ni pričakovati programatičnih izjav, kajti politiko stranke bo skupno usmerjalo njeno vodstvo.

Poleg predsednika je kongres izvolil pet podpredsednikov, razširjeno predsedstvo, v katerem so zastopane vse zvezne dežele, 54-članski upravni odbor in kontrolno komisijo. Dosedanji predsednik stranke dr. Bruno Pittermann je bil soglasno potrjen v funkciji predsednika kluba socialističnih poslancev. Koroška ima v razširjenem predsedstvu tri predstavnike,

namreč deželnega glavarja Simo, deželnega svetnika Suchaneka in predsednika deželnega zbora Tiličana, medtem ko v kontrolni komisiji zastopa Koroško deželni poslanec Guffenbrunner.

Eno je gotovo: mnogih bistvenih vprašanj, ki pa so izredno važna za bodoči razvoj stranke, sedanji kongres ni rešil. Pravzaprav je napravil samo prvi korak po poti, po kateri bo morala hoditi stranka s svojim novim vodstvom, ki ima pred seboj velike naloge, da se bo SPÖ na znotraj in na zunaj spet uspešno uveljavila kot odločilna politična sila v Avstriji.

Razgovori predvsem o miru med obiskom sovjetskega predsednika v Italiji

Z neuradnim obiskom pri papežu Pavlu VI. je predsednik vrhovnega sovjeta Sovjetske zveze Nikolaj Podgorni v ponedeljek zaključil svoj večdnevni uradni obisk v Italiji, ki je v pretežni meri potekal v znamenju razgovorov o vprašanjih miru in mednarodnega sodelovanja. Ob koncu obiska je bilo objavljeno uradno sporočilo, ki poudarja, da so razgovori med najvišjimi predstavniki Italije in Sovjetske zveze potekali »v vzdušju iskrene pripravnosti«.

Med temi razgovori so obravnavali razna mednarodna vprašanja in dosegli daljnosežno soglasje. Zlasti velja to glede potrebe po krepitvi načel in vloge Združenih narodov v prizadevanjih za ohranitev svetovnega miru in sodelovanja med narodi. Obe strani sta se zavzeli za sklicanje svetovne konference o splošni in popolni razorožitvi ter za sporazum o prepovedi širjenja jedrskega orožja. Posebej so predstavniki obeh držav obravnavali evropske probleme in izrazili mnenje, da bi bila posebna konferenca primeren forum za zbliževanje gledišč in usklajevanje akcij zainteresiranih držav, pri čemer je bila poudarjena zlasti nujnost sodelovanja držav z različnimi družbenimi sistemi. Prav tako pa sta obe strani izrazili tudi zaskrbljenost zaradi položaja v Vietnamu, ki resno ogroža mir v svetu.

Pri obravnavanju bilateralnih odnosov je bilo ugotovljeno, da se bo

Zgledni odnosi med državami

Med odprta vprašanja spada tudi manjšinska problematika

V zvezni skupščini v Beogradu je bila prejšnji teden velika zunanjepolitična razprava, ki se je razvila po izčrpnem poročilu državnega sekretarja za zunanje zadeve Marka Nikežića o trenutnem mednarodnem položaju in o zunanji politiki Jugoslavije. Državni sekretar Nikežić je v svojem poročilu podrobno ocenil tudi odnose Jugoslavije do posameznih držav in pri tem zlasti poudaril tradicionalno in plodno sodelovanje, ki ga Jugoslavija razvija s svojimi sosedi Avstrijo in Italijo. »V skladu z obojestranskimi interesi in spričo skupnih prizadevanj ter dobre volje smo rešili nekatere probleme. Zato tudi nekatera vprašanja, ki od časa do časa povzročajo težave, ne bi smela negativno vplivati na tako pozitiven razvoj odnosov. Bližnji obisk predsednika republike sosednje Avstrije je izraz zelo dobrih odnosov in bo, kot smo prepričani, nova spodbuda za krepitev teh odnosov.«

Med razpravo je tudi slovenski poslanec Bogo Gorjan naglasil, da so odnosi Jugoslavije z Avstrijo in Italijo danes lahko zgled odnosov med državami z različnimi družbenimi sistemi. Vendar je opozoril, da reševanje nekaterih problemov še vedno zaostaja in v tej zvezi izrecno omenil zaščito manjšin, kjer žal še ni prišlo do zaželenih uspehov. S priznanjem je ugotovil, da »so avstrijske oblasti uvedle dobro metodo konsultiranja med predstavniki vlade ter manjšine in tako ustvarile ugodnejše ozračje za reševanje še odprtih problemov.«

Kanceler Klaus bo obiskal Sovjetsko zvezo

Na torkovi seji ministrskega sveta je zvezni kanceler dr. Klaus sporočil, da bo v času od 14. do 21. marca s svojim spremstvom uradno obiskal Sovjetsko zvezo.

Obisk avstrijske vladne delegacije v Sovjetski zvezi je bil med obema državama načelno določen že prej, predlog sovjetske vlade glede točnega datuma pa je te dni izročil sovjetski veleposlanik v Avstriji Podzerob.

Čeprav glede razgovorov, ki jih bodo ob tej priložnosti imeli predstavniki naše države s sovjetskimi državniki, še ni nič znanega, je precej gotovo, da bo na dnevnem redu tudi vprašanje vključitve Avstrije v EGS.

Amerika še zastruje vojno hkrati pa govori o „iskreni želji po miru“

V Južni Vietnam so prispele nove ameriške enote, in sicer 3200 vojakov iz sestave 9. pehotne divizije. Vojaki so posebej izurjeni za boje ob rekah in jih bodo poslali v delto reke Mekonga, kjer se ameriška vojska že tedne zama, da bi prevzela nadzorstvo nad tamkajšnjim ozemljem. Skupaj s

tem kontingentom ima Amerika zdaj v Vietnamu že več kot 400.000 vojakov, katerim pa bodo v bližnji bodočnosti — kakor zatrjujejo v Washingtonu — sledile še nadaljnje enote.

Hkrati ko pošilja vedno nove vojaške oddelke na vietnamsko bojišče, pa Amerika skuša mednarodno javnost prepričati o svoji „iskreni želji po miru“. Kakor izgleda, so zdaj tudi v Washingtonu uvideli, da vietnamskega ljudstva ne bo mogoče premagati samo z vojaško silo. Zato je vedno pogostejše slišati o prizadevanjih ameriških predstavnikov, da bi našli slike z vietnamskim osvobodilnim gibanjem. Konkretno je že prišlo do več pogovorov med predstavniki Amerike in južnovietnamske narodnoosvobodilne fronte, kjer so razpravljali predvsem o vojnih ujetnikih. Opazovalci pa ne izključujejo možnosti, da bi se taki razgovori lepega dne razširili tudi na druga vprašanja in tako omogočili, da bi se Amerika iz vojne umaknila „brez madeža vojaškega neuspeha“.

Ne glede na to pa se vojna trenutno še zastruje in zahteva čedalje večje žrtve tudi med civilnim prebivalstvom, ki je izpostavljeno bombnim napadom ameriških letalcev, katerim se zelo pogosto pripetijo „pomote“, da odvržejo svoje bombe na mirne vasi, šole in cerkve.

Tragedija astronavtov

Sobota prejšnjega tedna bo ostala v zgodovini vesoljskih poletov zapisana kot črni dan. Na ameriškem oporišču za vesoljske polete Cape Kennedyju se je pripetila strašna nesreča, ki je zahtevala življenje treh izkušenih astronautov — Grissoma, Chaffeeja in Whita.

Na omenjenem oporišču so minulo soboto nameravali izvesti generalno vajo za izstrelitev vesoljske ladje »Apolo«, s katero naj bi 21. februarja poleteli v vesolje trije ameriški astronauti Virgil Grossom, Edward White in Roger Chaffee. Trojica vesoljskih pilotov je bila že dalj časa na svojih prostorih na vrhu skoraj 70 metrov visoke rakete »Saturn 1-B«, ko je v njihovi kabini nenadoma prišlo do eksplozije in požara. Čeprav so reševalci takoj po hiteli na vrh rakete, je prišla njihova pomoč prepozno; vsi trije astronauti so zgoreli v kabini, napolnjeni s čistim kisikom. Samo tri dni pozneje pa je prišlo na ameriškem oporišču v Texasu do nove nesreče, ki je zahtevala dve nadaljnji smrtni žrtvi.

Prve žrtve ameriškega prizadevanja za osvojitve vesolja so pokopali z najvišjimi častmi. Toda njihova tragična smrt je šele prav opozorila na nevarnosti, ki se jim človek izpostavlja pri osvajanju vesolja. Na te nevarnosti zdaj opozarjajo ameriški strokovnjaki na Cape Kennedyju, ki pravijo, da lahko že najmanjša napaka pri ravnanju z gorivom ali napravami rakete povzroči najhujšo katastrofo. Sovjetski vesoljski strokovnjak Borisov pa je ob tragični nesreči v Ameriki izjavil, da so ameriški astronauti postali žrtev vesoljskega tekmovanja, ki ga spodbujajo voditelji ameriškega vesoljskega programa.

Ne besede marveč ustrezna dejanja so merilo za odnose med večinskim narodom in manjšino

Koroški Slovenci smo v minulih letih že večkrat ugotovili, da za odnose med večinskim narodom in manjšino niso merodajne lepe besede in obljube, marveč so edino le ustrezna dejanja. Do tega spoznanja so minuli teden znova prišli tudi tržaški Slovenci, ko je bilo o vprašanju slovenske manjšine in njenih pravic govora v deželnem, pokrajinskem in občinskem svetu.

Vprašanje je prišlo najprej na dnevni red v deželnem svetu, kjer je slovenski odbornik dr. Škerk predlagal, naj bi pravilnik deželnega sveta spremenili v toliko, da bi odborniki slovenske narodnosti lahko govorili v svojem materinem jeziku ter v njem predlagali vprašanja in pismene vloge, ki bi jih potem prevajali v italijanščino. Do tega predloga so zavzeli pozitivno stališče komunisti, socialisti in predstavniki socialistične stranke proletarske enotnosti, zastopniki krščanskih demokratov so se izgovarjali na razne formalnosti, desničarski ekstremisti in neofašisti pa so razumljivo odgovorili z znanimi protislovenskimi izpadi. Pri glasovanju so predlog podprli samo zastopniki naprednih strank, medtem

ko je celotna desnica vključno krščanskih demokratov glasovala proti.

Podobno se je nekaj dni pozneje dogajalo tudi v pokrajinskem svetu in končno še v občinskem svetu, kjer je zahteva po priznanju enakopravnosti slovenskega jezika prav tako naletela na odpor desničarskih strank.

Omenjena dejanja pa so v očitem nasprotju s stališči, ki so jih predstavniki vseh strank z edino izjemo skrajnih desničarjev poudarili v svojih izjavah o odnosu do manjšinskega vprašanja. Vključno krščanskih demokratov so namreč izjavili, da morajo italijanski državljani slovenske narodnosti uživati popolno enakopravnost. Poudarili so, da pri tem ne gre samo za izpolnjevanje določenih ustave in mednarodnih pogodb, marveč za splošna načela demokracije in človečnosti.

Tržaški Slovenci spričo teh dogodkov upravičeno poudarjajo, da jim besede in izjave, pa naj bi bile še tako lepe in širokogrudne, prav nič ne koristijo, če jim stojijo nasproti dejanja, ki pomenijo nadaljnje odrekanje pravic ter zatiranje in zapostavljanje državljanov slovenske narodnosti.

Avstrija zanemarja raziskovanje in razvoj

V pospeševanju raziskovanja in razvoja se naša država nahaja na ravni dežel v razvoju. Od bruto narodnega produkta je bilo v letih 1963 in 1964 komaj 0,33 odstotka porabljenih za pospeševanje raziskovanja in razvoja. Ko se posebna študija OECD bavi s tem vprašanjem, istočasno ugotavlja, da porabi Norveška v ta namen 0,8 odstotka svojega bruto narodnega produkta, Belgija 1 odstotek, Švedska in Švica 1,7 odstotka, Holandska 1,8 odstotka, večje države pa celo 2 do 3 odstotke.

Raziskovalni zavodi ki jih študija zajema, so v tem času porabili skupno okoli 700 milijonov šilingov za raziskovanje in razvoj. To je 0,33 odstotka od bruto narodnega dohodka, kar je očitno premalo, ker tak odstotek porabijo za raziskovanje in razvoj tudi dežele v razvoju, n. pr. Indija in Gana. Ker za Avstrijo odpadejo raziskovanja na področju odkrivanja vesolja in oboroževanja, ji za razvoj in raziskovanje ni treba porabiti toliko denarja, kakor ga porabijo velike države, vendar bi morala v ta namen uporabiti vsaj 1 odstotek bruto narodnega dohodka. Lani bi morala potemtaka v te namene porabiti vsaj 2,5 milijardi šilingov.

Ko študija kritizira Avstrijo, istočasno navaja tudi področja, katerim bi bilo treba posvetiti vso skrb raziskovanja in razvoja. To pa so: industrija železa in jekla, strojna industrija, metalurgija in kemična industrija. S tem bi bil napravljen najvažnejši korak k intenzivnejši proizvodnji finalnih in dragocenih specialnih izdelkov, kar bi zagotovilo boljše oskrbo domačega trga in zboljšalo tudi možnosti avstrijskega izvoza. Le po tej poti bi bilo mogoče doseči, da bi bili domači industrijski izdelki na trgu kon-

kurenčni istim inozemskim izdelkom, le tako bi bilo mogoče, da bi se naša država na mednarodnem trgu otresla očitka, da je s svojimi izdelki predraga.

V Avstriji ima le 85 podjetij možnost vzdrževanja lastnih raziskovalnih inštitutov, vsa ostala so odvisna od javnih raziskovalnih zavodov. Za pospeševanje teh zavodov je vendar v letošnjem proračunu pripravljenih le 37 milijonov šilingov. Ta znesek pa je izredno nizek, čeprav je treba upoštevati, da podjetja te zavode s svojimi prispevki so-vzdržujejo.

Kmetijstvo in gozdarstvo pomemben gospodarski faktor Koroške

Kadar je govora o deželnih gospodarskih vprašanjih, postavljamo kaj radi turizem na prvo mesto. Precej tudi govorimo o industriji in obrtništvu, medtem ko pustimo kmetijstvo in gozdarstvo večinoma ob strani naših razmišljanj. Zato v resnici ni odveč, če si enkrat vlogo in pomen kmetijstva in gozdarstva, predvsem pa kmečkih ljudi v deželnem gospodarstvu nekoliko podrobneje ogledamo. Pri tem se bomo poslužili podatkov podpredsednika kmetijske zbornice, dipl. ing. Wecha, ki jih je v svojem predavanju »Tri narodi — ena pokrajina«, ki ga je imel pred kratkim na

Gospodarska prognoza za 1967

V času, ko se gospodarstvo na mednarodni ravni čedalje bolj prepleta in izpopolnjuje, je tudi gospodarski razvoj vsake države odvisen od činiteljev, ki vplivajo na gospodarski razvoj drugih držav in na razvoj mednarodne blagovne menjave in delitve dela. Sprito tega je potrebno, da pri orisu gospodarske prognoze v naši državi za tekoče leto najprej pogledamo za tendencami gospodarskega razvoja v njenem okolju. Pri tem se bomo zlasti poslužili analiz in napovedi, ki jih je izdelala organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj v Evropi (OECD), ki v glavnem združuje zahodnoevropske države in katere članica je tudi Avstrija.

ZAHODNOEVROPSKO GOSPODARSTVO STAGNIRA

Na podlagi gospodarskega razvoja območja OECD v zadnjih letih so njeni strokovnjaki prišli oktobra do zaključka, da bo letos v tem območju, zlasti pa v njegovem evropskem delu gospodarska rast nekoliko slabša, kot je bila lani. V celokupnem območju bo znašala le 4 do 4,5 %, medtem ko je lani znašala še 5 %. V njegovem evropskem delu bo rast še manjša in se bo gibala le med 3,5 in 4 %, z izjemo Italije in Francije, ki sta svojo krizo v glavnem že preboleli in kjer je letošnja gospodarska rast napovedana s 5,5 oziroma 5 %. Slabo gospodarsko rast pa strokovnjaki OECD napovedujejo Veliki Britaniji in Zahodni Nemčiji ter manjšim evropskim državam.

Podobno kakor gospodarska rast bo v območju OECD letos nazadovala rast bruto narodnega produkta. Tozadevno so prišli strokovnjaki do zaključka, da bo v celokupnem območju narasel le za 4,3 %, medtem ko je lani še narasel za 5,1 %. V evropskem območju OECD bo njegova rast predvidoma znašala le 3,6 %. Lani je znašala 3,8 %. Tudi tukaj so po državah napovedane precejšnje razlike. Medtem, ko se bo v Italiji in Franciji rast povečala za pol odstotka na 5,6 in 5,1 %, bo v Zahodni Nemčiji stagnirala pri 3,6 %, po nekaterih manjših državah pa bo tudi nazadovala.

Tako torej izgleda, da imamo v evropskem območju OECD opravka z nadljudnim popuščanjem gospodarske rasti in upadanjem rasti bruto narodnega produkta. Izjema sta le Italija in Francija. Napovedi tudi kažejo, da se letos ta razvoj ne bo obrnil na boljše, marveč se bo še poslabšal.

V AVSTRIJI PORAST LE ŠE ZA 3 %

Podobno, kakor OECD v oktobru minulega leta, je v decembru posebna skupina strokovnjakov izdelala osnove za gospodarsko prognozo v Avstriji. V tej skupini so delali strokovnjaki inštituta za gospodarsko proučevanje, statističnega centralnega urada, finančnega ministrstva, zvezne gospodarske zbornice, delavskih in kmetijskih zbornic ter sindikalne zveze in združenja industrialcev. Pri svojih analizah so prišli do zaključka, da bo — po cenah iz leta 1965 — bruto narodni produkt narasel za 7 milijard na 257 milijard šilingov. Porast bi potemtaka znašal 3 %, medtem ko je lani znašal 4,4 %.

V svoji prognozi pravijo, da bo pri tem kmetijstvo in gozdarstvo doseglo najvišji porast. Predvidoma bo znašal 5 %, porast v industriji in obrti pa bo znašal le 2 %.

Po istih predračunih bo ustvarjenih 257 milijard šilingov porabljenih v naslednje namene:

namen	v milijardah S	porast v %
zasebna potrošnja	160,0	4,2
javna potrošnja	34,1	3,0
bruto investicije	67,2	2,0
spremembe v zalogah	4,6	—
izvoz blaga in uslug	67,3	4,3
skupno	333,2	3,9
manj uvoz blaga in uslug	76,3	7,0
bruto narodni produkt	256,9	3,0

Primerjava z letom 1966 kaže nazadovanje porasta na vseh področjih domače porabe ustvarjenega bruto narodnega produkta. Porast zasebne potrošnje bo po predračunih nazadoval od 5,7 na 4,2 %, porast javne potrošnje od 3,8 na 3 %, porast bruto investicij pa od 7 na 2 %. V zunanji trgovini pričakujejo strokovnjaki porast izvoza blaga in uslug od laniških 4,2 na 4,3 %, porast uvoza blaga in uslug pa bo letos znašala 7 %, medtem ko je lani znašal 11 %.

Ves ta razvoj je povezan z manjšo gospodarsko aktivnostjo v državi. Najbolj bo manjša gospodarska aktivnost vplivala na zasebno potrošnjo. Strokovnjaki sicer menijo, da se bo tekom leta znesek zaslužkov povečal za 8 % od 130 na 141 milijard šilingov. Ker pa bodo tudi cene narasle za okroglo 3,5 %, se kupna moč osebnih dohodkov ne bo povečala, marveč se bo nujno prilagodila zmanjšani rasti bruto narodnega dohodka.

NEVARNOST NAZADOVANJA ŠTEVILA ZAPOSLENIH

Še bolj kot lani utegne letos podražitev vplivati na razvoj investicij. Predvideno nazadovanje njihovega porasta od 7,2 na 2 % pa ne bo imelo le nadaljne popuščanje konjunktura za posledico, marveč utegne zaradi tega že letos nazadovati tudi število zaposlenih. Letošnji upad porasta investicij bo imel poleg tega neugoden gospodarski razvoj v letu 1968 za posledico.

(Konec prihodnjic)

Avstrijska zunanja trgovina v letu 1966

Kakor je bilo pričakovati, se zunanja trgovina v minulem letu ni razvijala v prid Avstrije. Medtem ko je po prvih podatkih naša država izvozila le 7,63 milijona ton blaga v vrednosti 43.762 milijonov šilingov, je uvoz narasel na 16,82 milijona ton, njegova vrednost pa na 60.510 milijonov šilingov.

V primerjavi z letom 1965 se je s tem pasiva v zunanjetrgovinski bilanci lani povečala za 3734 milijonov šilingov. Znašala je 16,748 milijonov šilingov.

Ta pasiva je tudi lani šla predvsem na račun trgovine z EGS. Medtem ko je naša država v njeno območje izvozila blaga v vrednosti 19.530 milijonov šilingov, ga je iz tega območja uvozila v vrednosti 35.556 milijonov šilingov. Ugodnejša je bila tudi to-krat trgovina z EFTA. Avstrijski izvoz je predstavljal vrednost 8814 milijonov šilingov, uvoz pa vrednost 9638 milijonov šilingov.

posvetovanju evropskega federalističnega gibanja v Vidmu.

Vrednost blaga, ki ga koroški kmetje producirajo za trg, znaša okoli milijarde šilingov in je še enkrat tako velika, kakor je vrednost pridelkov gozdarstva. 650 milijonov šilingov vrednosti koroških kmetijskih pridelkov, ki pridejo na trg, znaša vrednost pridelkov, ki jih dobimo od goveje živine. Ta vrednost je torej večja od vrednosti celokupnega koroškega izvoza lesa. Živina igra tudi v koroškem izvozu zelo pomembno vlogo. V povprečju zadnjih let znaša samo letni izvoz goveje živine v Italijo 13.000 komadov, kar predstavlja vrednost 110 milijonov šilingov. K temu znesku je treba prišteti še vrednost izvoza 3000 konj v Italijo v višini 15 milijonov šilingov in vrednost izvoza 450 ton ementalkega sira v vrednosti 10 milijonov šilingov.

Iz tega sledi, da gre dobra petina koroške živalske proizvodnje v izvoz, večinoma v Italijo, skupno z lesom pa znaša vrednost izvoza blaga, ki ga pridelajo koroški kmetijstvo in gozdarstvo, okroglo 760 milijonov šilingov. Dejanska vrednost koroškega kmetijskega izvoza je vendar večja. V to vrednost je treba vsekakor še vštetiti potrošnjo inozemskih turistov v deželi na mesu, mleku in drugih kmetijskih pridelkih. In ta znaša v poletnih mesecih samo pri mesu okoli 10.000 kilogramov dnevno. Da količina za turiste dnevno porabljenega mleka in mlečnih izdelkov ter sadya in zelenjave ne bo nič manjša, je precej jasno.

Mimo vrednosti tega »tihega izvoza«, katerega vrednost gre v stotine milijonov šilingov pa tudi nikakor ne smemo prezreti deleža kmetijstva na izvozu koroške industrije živil in nasladih ter papirja in drugih izdelkov iz lesa. Tako lahko mirne duše trdimo, da gospodarski pomen koroškega agrarnega izvoza po vrednosti nič ne zaostaja za vrednostjo izvoza kovinske in kemične industrije skupno. S svojo skupno proizvodno vrednostjo v višini pol-druge milijarde šilingov pa stoji kmetijstvo in gozdarstvo v deželi za vrednostjo proizvodnje žagarske industrije na drugem mestu. Vrednost njegove proizvodnje je za polovico večja od vrednosti proizvodnje koroške kovinske industrije.

Jugoslovanska zunanja trgovina

V teku gospodarske reforme sta lani narasla tako jugoslovanski izvoz kakor tudi uvoz. Izvoz je narasel za 12 odstotkov, uvoz pa za 22 odstotkov. S tem je v plačilni bilanci nastala pasiva v višini 91 milijonov dolarjev, kar odgovarja okroglo 2276 milijonov šilingov. Blagovna menjava z vzhodnimi državami je bila uravnotežena, medtem ko se je blagovna menjava z državami klirinškega področja povečala za 16 odstotkov, izvoz v države konvertibilnega območja pa je narasel za 22 odstotkov. Primanjkljaj v blagovni menjavi s tem območjem se vendar zaradi tega ni zmanjšal, ker se je medtem povečal tudi uvoz iz teh držav.

Letos v Jugoslaviji pričakujejo, da se bodo tudi v zunanji trgovini pokazali prvi večji pozitivni vplivi gospodarske reforme. Računajo, da bo letos jugoslovanski izvoz narasel za nadaljnjih 13 odstotkov. Istočasno računajo, da bo industrijska proizvodnja narasla za 7,5 do 8,5 odstotka, kakor predvideva srednjeročni plan razvoja države. Ob tem porastu industrijske proizvodnje računajo da bo letos rast uvoza nižja, kakor je bila lani.

POŠIROKEM SVETU

DUNAJ. — Zvezni prezident Jonas bo meseca maja na povabilo generalnega guvernerja Kanade P. Vanniera uradno obiskal kanadsko prestolnico Ottawa. Njegov obisk bo sodeloval s proslavami ob 100-letnici kanadske konfederacije, hkrati pa bo zvezni prezident ob tej priložnosti obiskal tudi svetovno razstavo v Montrealu, kjer bo 12. maja poseben »Avstrijski dan«.

BEOGRAD. — Predsednik SFR Jugoslavije Josip Broz Tito je bil te dni na neuradnem obisku v Sovjetski zvezi, kamor so ga spremljali soproga Jovanka in visoki politični funkcionarji. V Moskvi je imel predsednik Tito razgovore z vodilnimi predstavniki Sovjetske zveze, s katerimi je razpravljal zlasti o perečih mednarodnih vprašanjih ter problemih svetovnega komunističnega in delavskega gibanja. Na povratku v domovino se je predsednik Tito s svojim spremstvom ustavil tudi v Budimpešti, kjer je imel posvetovanja z najvišjimi voditelji Madžarske.

PARIZ. — Poljski zunanji minister Adam Rapacki, ki je bil na uradnem obisku v Franciji, je po razgovoru s predsednikom de Gaulleom izjavil, da pomeni to srečanje prispevek k pospešanju napetosti med vzhodno in zahodno Evropo.

RIM. — Med obiskom sovjetskega predsednika Podgornega je prišlo v Italijo da vrste atentatov na sedeže italijanske KP. Generalni sekretar KP Italije Luigi Longo je v tej zvezi zahteval od vlade, naj uveljavi nujne ukrepe, da bi napravili konec atentatom in bombnim napadom kot sredstvu političnega boja. Poudaril je, da neofašistični napadi na sedeže KP niso naperjeni samo proti komunistom, marveč tudi proti demokraciji, kar predstavlja veliko nevarnost za ugled Italije v trenutku, ko razvija pomembne mednarodne odnose.

SALISBURY. — Vodja rodesijskega režima Ian Smith je izjavil, da namerava bela manjšina v Južni Rodesiji že naprej obdržati oblast nad štirimi milijoni Afričanov. V parlamentu je napovedal nekaj vladnih ukrepov, ki naj bi režimu dali videx demokracije, v resnici pa niso nič drugega kot posek v oči mednarodni javnosti, ki se vedno bolj zgraža nad politiko rasne diskriminacije v tej deželi.

RIO DE JANEIRO. — Sredi februarja se bo v Buenos Airesu sestala konferenca ameriških držav, na kateri bodo razpravljali o reorganizaciji medameriških odnosov. Washington v tej zvezi zahteva, naj bi Organizacija ameriških držav (OAS) prešla v vojaško-politični pakt, medtem ko se druge članice te organizacije — zlasti Čile in Urugvaj — odločno upirajo ustanovitvi stalnih medameriških vojaških sil.

LONDON. — Britanski spodnji dom je v večini 306 glasov proti 220 glasovom izglasoval predlog o ponovnem podpiranju britanske jeklarske industrije. Prvič je bila britanska jeklarska industrija podprta leta 1950 za časa laburistične vlade premiera Attleeya, vendar je bila pozneje, ko je prišla na oblast konservativna stranka pod vodstvom Churchillja, spet repulvativirana.

BERLIN. — Predlog nove zahodnonemške vlade o normalizaciji odnosov Zahodne Nemčije s socialističnimi državami so v Vzhodni Nemčiji ocenili kot »hijnavičino in prevaro«. V tozadevnem komentarju vzhodnonemške agencije AND je rečeno, da bodo normalni in miroljubni odnosi ter trajen mir v Evropi mogoči le, če bodo vse države priznale dejansko stanje v Evropi — namreč obstoj dveh nemških držav. Zato je potrebno, da tudi bomo vlada prizna Vzhodno Nemčijo in končno spremeni svoje stališče do zloglasne Hallsteinove doktrine, po kateri si vlada v Bonn lasti pravico predstavljanja vsega nemškega naroda.

BEOGRAD. — Po podatkih zavoda za statistiko je konec preteklega leta živelo na območju Beograda 1.025.000 prebivalcev, od katerih jih je 730.000 odpadlo na samo mestno naselje. V primerjavi z letom 1965 se je prebivalstvo Beograda povečalo za 18.000 oseb.

WASHINGTON. — Ameriški predsednik Johnson je v svojem letnem poročilu kongresu o stanju ameriškega gospodarstva ugotovil, da nadaljuje Amerika »najdaljšo gospodarsko ekspanzijo v svoji zgodovini«. Gospodarska proizvodnja je tri leta zaporedoma narasla za več kot 5,25 %, medtem ko je stopnja nezaposlenosti s 3,9 % najnižja v minulih 13 letih. V svojem poročilu se je predsednik Johnson dotaknil tudi vojne v Vietnamu ter dejal, da morajo ameriški načrli izhajati iz predpostavke, da bo ta vojna trajala še dolgo.

LONDON. — Voditelj britanskega nacističnega gibanja Johna Colina Jordana so obsodili na 18 mesecev zapora zaradi razpečevanja brošur, ki nalljo rasno sovratvo. Podobnih ukrepov bi se brez vsake nevarnosti za demokracijo lahko poslužile tudi avstrijske oblasti, na katere pade teška odgovornost sprito dejstva, da se v naši državi lahko nekažnovano nadaljuje hujkanje na rasno in nacionalno mrinjo.

SAIGON. — Da bi ustvarili pogoje za razširitev vojne v Vietnamu, so ameriške vojaške oblasti iz njihovi sajgonski privrženci začeli z največjo preselitvijo civilnega prebivalstva. S področja 900 kvadratnih kilometrov nameravajo nasilno preseliti okrog 16.000 prebivalcev, kar predstavlja značilno obliko politike genocida.

NEW YORK. — Doslej neznani storilci so minulo nedeljo izvedli dinamične atentate na vrsto jugoslovanskih diplomatskih predstavništev v Ameriki in Kanadi. Dejstvo, da so bili vsi napadi izvedeni skratki istočasno, jasno kaže, da gre za organizirano teroristično akcijo. Predstavniki Jugoslavije je zaradi tega vložil oster protest in zahteval od ameriških ter kanadskih oblasti hitre in učinkovite ukrepe proti organizatorjem in izvrševalcem teh dejanj.

SAIGON. — Ameriško barbarstvo v vietnamski vojni je zahtevalo nove krvave žrtve med civilnim prebivalstvom. V nedeljo ponoči so ameriški helikopteri streljali na skupino južnovietnamskih civilistov in ubili 31 oseb, medtem ko je bilo 38 ljudi ranjenih. Novi zločin nad civilnim prebivalstvom so ameriški letalci zagreli »pomotoma«, ker so »mislili«, da gre za pripadnike vietnamskega osvobodilnega gibanja. Kako ob takih dogodkih narasča »priljubljenost« ameriških vojakov med vietnamskim ljudstvom, v celoti ni treba že posebej poudarjati.

Kulturni praznik vsega slovenskega naroda

Dan smrti največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna — 8. februar — smo začeli Slovenci praznovati kot kulturni praznik našega naroda v partizanih, sredi vojnih grozot in viharjev. Takrat smo ga praznovali v zatišjih med krvavimi boji, sredi nasilja okupatorjev. Pesem, kulturna prireditev je bila izraz čustvovanja in hotenja partizanov plod povezanosti kulturnikov z borci in z ljudstvom; bila je razvedrilo sredi živčnih napetosti in spodbuda za nove boje in zmage.

Partizanska pesem, melodija, risba, mitingi, partizanski listi, gledališke predstave in šole na osvobodjenih ozemljih sredi sovražnih postojank in bajk — vse to je bil edinstven protest bojujočega se ljudstva proti pobijanju, selitvam, požigom hiš in knjig, proti nameravani in že izvajani likvidaciji našega naroda in njegove kulture. S proglasitvijo Prešernovega dne za kulturni praznik je ta nenavadni protest dobil trajen spomenik in postal lepa spodbuda za prihodnost, kakor je bila lepa spodbuda Prešernova pesem.

Prešernova pesem je vse stoletje, od razburkanih dni marčne revolucije dalje, od rodu do rodu bolj oblikovala našo narodno in kulturno, socialno in človečansko zavest. Zato je rod velikih osvobodilnih dejanj upravičeno proglasil dan smrti pesnika »Zdravljice« za naš kulturni praznik.

Praznovanje vsakoletnega Prešernovega dne se je po vojni spremenilo v velike manifestacije, ki zajemajo vso Slovenijo, po svoje pa vključujejo tudi nas zamejske Slovence, ki se — zavedajoč velikanskega pomena živih kulturnih povezav z narodno celoto — zavestno vključujemo v praznovanje tega dne.

Spomin na Prešerna velja pesniku, ki je slovenščino dvignil na raven kulturnega jezika in našem narodu priporil mesto med kulturnimi narodi. Velja pa tudi človeku ki je že v prejšnjem stoletju zapisal nesmrtno besede o prijateljstvu in sožitju med narodi. Besede, ki so aktualne posebno danes, ko se meje vedno bolj spreminjajo v mostove, preko katerih se čedalje močnejše pletejo vezi od človeka do človeka, od naroda do naroda; besede, ki so bile za časa Prešerna še utopija, danes pa zlasti v našem delu sveta dobivajo realno ob-

Izročitev državnih nagrad

Kakor smo v našem listu že svoječasno poročali, sta med dobitniki avstrijskih državnih nagrad za leto 1966 tudi dva Korošca — pesnik Mihael Gutfenbrunner (ki je dobil nagrado za liriko) in grafik Arnulf Rainer (ki je nagrado za grafiko prejel skupaj z Dunajčanom Gotthardom Muhrom), medtem ko je bila nagrada za komorno glasbo priznana dunajskemu skladatelju Kurtu Schmideku.

Nagrade je v ponedeljek izročil prosvetni minister dr. Piffli-Perčević v okviru posebne slovesnosti, na kateri je po glasbenem uvodu bral Michael Gutfenbrunner svoje pesmi. Minister je ob tej priložnosti orisal umetniške dosežke posameznih nagrajencev in pri tem zlasti poudaril samobitnost in neodvisnost Gutfenbrunnerjeve poezije, v kateri se odraža močna osebnost.

Michael Gutfenbrunner nedvomno spada med vodilne predstavnike sodobnega avstrijskega pesništva ter je svoječasno že prejel tudi Traklovo nagrado. Avstrijska državna nagrada mu je bila zdaj priznana za njegovo najnovejšo pesniško zbirko »Dolgi čas«, o kateri smo obširno poročali tudi v našem listu.

Novo gledališče za obletnico osvoboditve

Poljsko mesto Lodz je prejšnji mesec slavilo 22. obletnico osvoboditve izpod nemške zasedbe. Za ta praznik so si prebivalci mesta pripravili edinstveno darilo — novo gledališče, ki so ga zgradili sami.

Novo gledališče »Teatr Wielki« je ena največjih in najsodobnejših gledaliških hiš v Evropi, na Poljskem pa se more z njim kosati edino veliko gledališče v Varšavi. Posloj obsega prostornino 195.000 kubičnih metrov v dvorani, ki je projektirana kot amfiteater z enim balkonom, pa je prostora za 1300 sedežev. Stene so obložene s starodavnimi štukaturami, ki so tako pritrjene na zid, da ustvarjajo odlično akustiko.

Notranjost gledališča in plastike so sodobne in elegantne, razmeroma skromna arhitektura pa ima svoj globlji pomen: graditelji gledališča so želeli, da bi gledalci kar najbolj doživljali tisto, kar bodo videli in slišali na odru; tudi niso hoteli, da bi se gledalec pogrezal v razkošnih foteljih. Zato pa imajo obiskovalci gledališča na razpolago lepo urejen foyer — to je velika dvorana, dolga 48 m, široka 10 m in visoka 9,5 m. Na treh straneh je razgled skozi velika visoka okna, na stenah pa so od tal do stropa rezvrščene svetilke.

Gledališče ima oder po sistemu predalov, ki so sestavljeni iz glav-

nega odra, dveh bočnih žepov in zadnjega žepa. Bočni žepi imajo po štiri vozičke, s katerimi zapeljejo na oder dekoracijo, medtem ko ima zadnji žep sedem vozičkov in na poseben napravi za dviganje krožni oder, ki ga po potrebi postavijo na glavnem odru, kateri je spet razdeljen na sedem predelov. Tudi prostor za orkester je urejen v dveh delih. Glavni oder je 27 m širok, 22 m globok in 33 m visok. K odru spada šest reflektorskih mostov, reflektorski balkon in delovna galerija, osvetlitev scene in gledališča pa je avtomatična.

Za otvoritev novega gledališča je opera v Lodzu pripravila štiri predstave: »Halko« in »Strašni dvor« Stanislaw Moniuszka, Borodinovega »Kneza Igorja« in Bizetovo »Carmen«. Otvoritvene predstave, pri kateri je sodelovalo 850 ljudi, so se udeležile tudi delegacije opernih gledališč iz vse Evrope.

KULTURNE DROBTINE

Gorenjski muzej v Kranju je lani priredil 46 razstav v obeh kranjskih galerijah, poleg tega pa so 45 razstav prikazali v drugih krajih Gorenjske. Vse razstave si je ogledalo 112.000 obiskovalcev, kar je za četrtino več kot leta 1965. Največ zanimanja je bilo za poljujočo razstavo »Nemška koncentracij-

Žive naj vsi narodi,
ki hrepene dočakat dan,
da, koder sonce hodi,
preprij iz sveta bo pregnan,
da rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!

ska laborijača«, na kateri so zabeležili 24.000 obiskovalcev.

Kot najbolj priljubljena tuja igralka v Zahodni Nemčiji leta 1966 je prejela zlatega »Bambuja« italijanska filmska igralka Sophia Loren. Med moškimi si je to priznanje osvojil francoski filmski igralec Pierre Brice.

Koprsko založba »Lipa« bo letos spomladi slavila 15-letnico svojega delovanja. Slovesnost bo v okviru proslav ob 20-letnici priključitve Slovenskega Primorja k Jugoslaviji. V 15 letih je »Lipa« izdala 173 knjig v skupni nakladi nad 360.000 izvodov.

Avstrijska literarna družba bo v dneh od 24. do 26. aprila priredila kongres pod geslom »Literatura kot tradicija in revolucija«, katerega se bodo udeležili predstavniki Vzhoda in Zahoda.

Občinska skupščina Kranj je sklenila, da bo tradicionalno Prešernovo nagrado letos podelila Francetu Piberniku za njegovo pesniško in kulturno-prosvetno delo ter Stanuku Simencu kot esejistu in literarnemu kritiku. Slovesna podelitev nagrad, ki znatajo po 300.000 dinarjev, bo 8. februarja, na obletnico Prešernove smrti.

Mesec februar v Mestnem gledališču

Mestno gledališče v Celovcu je za ljubitelje odrske umetnosti spel pripravilo nekaj zanimivih uprizoritev, ki se bodo izvršile tekom meseca februarja.

Včeraj je bila v gledališču premiera dramskega dela Güntherja Weisenborna »Zgubljeni obraz«, ki ga je inscenirala dr. Susanne Polsterer. Prihodnji četrtek bo premiera Mozartove opere »Don Giovanni«; dirigiral bo Hanspeter Gmür, režijo pa je prevzel Franz Göd. Sledila bo premiera komedije Marca Camoletija »Biser Ana«, v kateri bo pod vodstvom Rolanda Brauna naslovno vlogo igrala Herta Fauland.

Za nedeljo 12. februarja se obiskovalcem celovškega gledališča obeta poseben užitek: v Leharjevi opereti »Dežela smehljaja« bo namreč kot gost sodeloval znani

operni solist Rudolf Schock in je povsem razumljivo, da so vslopnice za to predstavo že povsem razprodane. Prav tako bo vzbudila veliko zanimanja uprizoritev Schweikharlovega komada »Potrebujem te« (26. februarja), v kateri bo kot gost nastopil Heinz Fischer-Karwin. Neke vrste pustni prispevek celovškega gledališča pa bo nastop graškega kabarela »Die Tellerwäscher«, ki bo v nedeljo gostoval v Celovcu.

Za ponedeljek 13. februarja pripravlja gledališče skupaj s kulturnim referatom koroške deželne vlade simfonični koncert, ki ga bo izvajal pomnoženi orkester Mestnega gledališča pod vodstvom Hanspetera Gmüra, medtem ko bo na področju likovne umetnosti proti koncu meseca sledila v foyerju gledališča razstava grafik Ernesta Graefa.

Tekmovanje za Prežihovo značko

Čez dva tedna bodo na Ravnah podelili letošnje Prežihove značke, za katere se tudi tokrat potegujejo šolski otroci štirih koroških občin Ravnne, Dravograd, Radlje in Slovenj Gradec. V tekmovanje so vključeni otroci od tretjega razreda osemletke do zadnjega razreda gimnazije. V teku enega leta morajo prebrati deset predpisanih knjig, poleg tega pa opraviti še posebne izpite.

Tekmovanje za Prežihovo značko, za katero je dal pobudo pisatelj Leopold Suhodolčan, ima že večletno tradicijo. Danes ima to značko že okoli 3500 otrok, kar pomeni, da so ti otroci skupaj prebrali 35.000 knjig. Poleg tega pa obsega akcija tudi še razgovore o knjigah ter srečanja s pisatelji, kar dovolj jasno dokazuje, da

uspešno prispeva k utrjevanju zanimanja in ljubezni otrok do knjige.

Na letošnje slovesnost ob podelitvi Prežihovih značk, ki bo 17. februarja, so povabili pisatelje in pesnike Matevža Hecela, Kristino Brenkovo, Antona Ingoliča, Oskarja Hudalesa, Mileta Klopčiča, Franceta Bevka, Ivana Minaltija in Venčeslava Winklerja.

Podobna tekmovanja prireja šolska mladina tudi v drugih predelih Slovenije, kjer se potegujejo za bralne značke, imenovane po Bevku, Cankarju, Jurčiču, Seliščarju, Levstiku, Ingoliču, Gregorčiču, Prešernu in Finžgarju; letos bodo podelili tudi Trdinove in Župančičeve značke, medtem ko so v pripravi še Kosovelova, Kranjčeva in Kajuhova značka.

PO PREŠERNOVIH STOPINJAH NA KOROŠKEM:

Trije pesnikovi prijatelji

Prihodnji teden 8. februarja se bomo spet spominjali dneva smrti največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna — dneva, ki ga vsako leto obhajamo kot kulturni praznik slovenskega naroda. V praznovanje tega dneva se zavestno vključujemo tudi koroški Slovenci, zavedajoč se, da bomo le v najtesnejši povezavi z narodno celoto ohranili naš jezik in našo kulturo.

Svoječasno smo v našem listu objavili daljšo razpravo »Po Prešernovih stopinjah na Koroškem«, v kateri je upravnik Prešernovega spominskega muzeja v Kranju Črtomir Zorec opisal pesnikove stike s kraji in ljudmi v naši deželi. Za letošnji kulturni praznik slovenskega naroda nam je Črtomir Zorec spet poslal članek iz časov bivanja Prešerna na Koroškem, ki ga objavljamo pod naslovom »Trije pesnikovi prijatelji«.

Uredništvo

pripravljen, da se nam popolnoma priključi.

Kdo je ta vrli koroški rojak, ki ga je sicer pikro Prešernovo pero tako varovalo in hvallilo? Nobena od znanih puščic, ki celo Čopu niso prizanesle, ni bila namerjena v Jarnika.

Častitljiva karantanska starina Urban Jarnik, pesnik in jezikoslovec, je bil rojen 11. maja 1784 na Potoku pri Štebnu v Ziljski dolini. Knežno župnijo v Blatogradu je dobil v upravljanje od ljubljanskega ilirskega guvernerja dne 18. januarja 1827. Tu je ostal celih sedemnajst let, do svoje smrti 11. junija 1844.

Urban Jarnik je bil marljiv in vsestranski: bil je pesnik, narodopisec, zgodovinar, prosvetni delavec, umen gospodarstvenik in učen slavist. Vodilna misel mu je bila narodnostno prebujenje koroškega ljudstva.

To načelo si je postavil že v prvi svoji natisnjeni pesmi »Na Slovence!«; izšla je v Cariniji leta 1811. Podpisal se je z značilnim psevdonimom »Batomir Dolinski«.

Mnogim svojim pesnitvam je zložil tudi napeve, ki so kmalu ponarodili. Pri pisanju je stremel po približanju svojega domačega ziljskega narečja skupnemu slovenskemu knjižnemu jeziku gorenjsko-dolenjskega tipa.

Jarnikovo življenjsko delo je bilo v celoti zasidrano v ljubezni do slovenskega koroškega ljudstva. Hotel je, da bi se Korošci ne razvijali sami zase, pač pa v zvezi z ostalimi rojaki. Hotel je objeti vse slovenstvo... Posebnega poudarka pa je vredno dejstvo, da je bil prav Urban Jarnik prvi, ki je v tistem času pričel dosledno uporabljati za naš narod označbo »slovenski«, medtem ko so drugi govorili o Kranjcih, Štajercih in Korošcih.

...

Drug dober prijatelj Prešerna iz njegovih celovških dni je bil semeniški duhovni vodja Anton Martin Slomšek, nekdanji pesnikov sošolec na ljubljanskem liceju, poznejši lavantinski škof. Prešeren in Slomšek sta morala biti v letu 1832 kaj tesna prijatelja. Družno sta delala izlete v okolico Celovca, tudi k Jarniku v Blatograd sta šla skupaj.

Anton Martin Slomšek (1800—1862) je bil mil in resnoben mož; predvsem pa je bil zaveden Slovenec. Že kot semeniški spiritual je poučeval sošolce v slovenščini in jih navduševal za delo na slovstvenem področju. Leta 1829 je govoril mlademu duhovskemu naraščanju v Celovcu: »Najdražja dediščina človekova iz njegovih ljubkih otroških let je njegov materinski jezik.« (Dalje prihodnjič)

Prešernov grob v Kranju

Geschehen

in
Südkärnten

Zum Jahresbeginn unterzogen die zentralen Organisationen der Kärntner Slowenen — der Zentralverband slowenischer Organisationen in Kärnten und der Rat der Kärntner Slowenen — die Lage der slowenischen Minderheit in Kärnten einer eingehenden Überprüfung. In diesem Zusammenhang wurden beiderseits auch die Richtlinien für die Tätigkeit im Jahre 1967 beschlossen.

Im Zusammenhang mit dieser Lage der Kärntner Slowenen richteten am 13. Jänner 1967 der Zentralverband slowenischer Organisationen in Kärnten und der Rat der Kärntner Slowenen ein gemeinsames Schreiben an die österreichische Bundesregierung. In diesem Schreiben wurde festgestellt, daß die Lösung der offenen Fragen der slowenischen Minderheit in Kärnten noch immer nicht vom toten Punkt gekommen ist. Gleichzeitig verwiesen die beiden zentralen Organisationen der Kärntner Slowenen auf die wiederholten Zusicherungen des Bundeskanzlers dr. Klaus, welcher die alsbaldige Wiederaufnahme von Kontaktsprechungen zwischen den Vertretern der Bundes- und Landesregierung sowie der Minderheit in Aussicht stellte. Sie urgierten neuerlich diese Gespräche und führten in ihrem Schreiben eine Reihe von offenen Fragen an, die einvernehmlich zu lösen wären. Dabei gaben sie wiederum ihrer Meinung Ausdruck, daß eine erträgliche Regelung jeder Minderheitenfrage nur im Zusammenwirken mit der betroffenen Minderheit und mit deren Zustimmung erfolgen kann.

Der Inhalt des Schreibens wurde auch der Kärntner Landesregierung mitgeteilt.

Wie alle Jahre hat der Slowenische Kulturverband in Klagenfurt auch diesmal eine Buchserie, bestehend aus dem Koroski kalendar 1967 (Kärntner Kalender 1967) und vier weiteren Büchern belletristischen und allgemeinbildenden Inhaltes, als „Büchergabe“ zu einem sehr günstigen Preis zum Kauf angeboten.

Am 20. Jänner fand in Klagenfurt in den Räumen der Arbeiterkammer für Kärnten die traditionelle 16. Veranstaltung des „Slovenski ples“ (Slowenischer Ball) statt. Unter den Ehrengästen nahm an dieser Ballveranstaltung auch Landeshauptmann Hans Sima mit Gemahlin teil.

Vor dieser Ballveranstaltung fand am 6. Jänner in den Räumen des Konzerthauses in Klagenfurt der fünfte Slowenische Akademikerball statt.

Der vor zwei Jahren vom Slowenischen Bauernbund in Bleiburg ins Leben gerufene Südkärntner Ferkel- und Schweinemastring hielt am 29. Jänner in Anwesenheit von Vertretern der Landwirtschaftskammer für Kärnten und der Bezirksbauernkammer Völkermarkt seine zweite Jahreshauptversammlung ab. Dabei wurde allgemein festgestellt, daß die Tätigkeit des Ringes bisher sehr ersprießlich war und daß sie geeignet ist, die Südkärntner Schweinezuucht auf neue und marktkonforme Wege zu bringen.

IZ PLIBERKA POROČAJO:

Rovarjenje proti Delovni skupnosti kmetov, delavcev in obrtnikov brez vsake osnove

Tri stvari trenutno najbolj razburjajo davkoplačevalce naše občine: posojilo občine Simonu Woschanku, povišani zemljiški davek in uvedba doklade za bike. Ker hočejo politični nasprotniki krivdo za te stvari zvaliti na zastopnike Delovne skupnosti kmetov, delavcev in obrtnikov v občinskem svetlu, si dovoljujem dati k njim nekaj pojasnil.

Najemnik opekarne Woschank je dobil 300.000 šilingov posojila že od bivše libuške občine. Poročstvo za posojilo so dali njegovi starši, ki za posojilo jamčijo s svojo zemljiško posestjo. Da bi se jim prihranili stroški, se znesek ni intabuliral na hiše v Dvoru. Leta 1964 je Woschank ponovno zaprosil za dodatno posojilo v višini 500.000 šilingov. Odobril ga mu je kuralorij, ki je začasno do občinskih volitev upravljal zložene občine Pliberk, Libuče in Blato. To pa so bili bivši župan in njegova dva namestnika iz vsake bivše občine. Deželna vlada je pred deželnim hipotečnim zavodom prevzela sojamstvo za celotno posojilo. Zaradi tega in ker se je hotelo s tem povečati število delovnih mest v domačem kraju, proti posojilu ni bilo pomislekov. Deželna vlada bo kot soporok pomagala odplačati Woschankovo posojilo. Zaradi tega davkoplačevalci ne bodo trpeli.

Nova enotna vrednost (Einheitswert), po kateri se zemljiški in vsi drugi kmečki davki odmerjajo, je stopila v veljavo s 1. januarjem 1963. Ker pa finančni uradi do tedaj še niso mogli zračunati in dostaviti odlokov o tej vrednosti, so bili davki do leta 1965 odmerjeni po stari enotni vrednosti. Ko so bili davkoplačevalcem dostavljeni odloki o novi enotni vrednosti, je bilo istočasno dano občinam na prosto, ali pobirajo zemljiški davek za leto 1963 in za leto 1964 po starem ali pa po novem predpisu. Občinski svet je na seji 6. avgusta 1965 sklenil, da se pravici pobiranja zvišanega davka za leti 1963 in 1964 odpove. Pri okrajnem glavarstvu v Velikovcu pa so ta sklep razumeli

tako, da se občina odpove pravici odpusta zvišanega davka. Zato so davkoplačevalcem dostavili odloke z zvišanim davkom. Sedaj je mestni svet sklenil, da predlaga občinskemu svetu sklep, da se vsem, ki imajo za ti dve leti davek za odplačati, višji znesek zbrise oziroma se jim za prihodnje leto v dobro piše. Prepričan sem, da bo občinski svet ta predlog soglasno sprejel, kakor ga je sprejel tudi leta 1965.

Deželna vlada je že ponovno opozorila, da občina Pliberk ne ravna prav, ker nima uvedene doklade na bike, kakor to zahteva deželni zakon o pospeševanju živinoreje. Da bi se ponovnemu opozorilu izognili, je občinski svet na seji s 15 glasovi sklenil uvedbo zakonite doklade na bike. Bikov je v

občini 12, kar odgovarja številu krav. Od krave je treba občini plačati do maja 1965 prispevek 50 šilingov na kravo, potem skok nič ne stane. Kdor želi svoje krave umetno osemenjevati, mora to občini javiti do 15. februarja. V tem primeru bo dobil vplačano doklado vrnjeno, če bo predložil potrjeno živinozdravnika o umetnem osemenjevanju.

Iz tega pojasnila se vidi, da so bili sklepi o teh stvareh v občinskem svetu vedno večinski. Glasovali so za nje zastopniki vseh strank, ki so v njem zastopane. Zato je grdo, če se govori o kakšni krivdi in če se poskuša valiti na rame zastopnikom Delovne skupnosti kmetov, delavcev in obrtnikov.

Mirko Kumer

Razigran družabni večer v Škofičah

Slovensko prosvetno društvo »Edinost« v Škofičah pod marljivim vodstvom svojega predsednika Hermana Jägerja je letos spet pripravilo svojo pustno prosvetno-družabno prireditev. V nedeljo zvečer se je v dvorani pri Bürgerju zbralo lepo število ljubiteljev slovenske družabnosti iz Škofijske bližnje in daljne okolice, da na priljubljeni prireditvi preživijo spet nekaj prijetnih uric. Tudi

tokrat niso bili razočarani. Domače društvo in pevci hodiške »Zvezde« so jim posredovali vrsto lepih pevskih in glasbenih nastopov, društveni humoristi pa so napravili svoje, da tudi smeha ni zmanjkalo. Po uvodnem prosvetnem delu je za ples zaigrala godba »Veseli Rožani«.

Glavni del sporeda je bil posvečen petju. Tu so se odlikovali domači mešani in dekliški pevski zbor pod vodstvom Toneta Umeke ter hodiški moški zbor pod vodstvom Fol-tija Pavliča. Škoda je bilo samo, da logoveški pevci zaradi bolezni svojega tenorista niso mogli sodelovati.

Poleg zborovskega petja so dopadali tamburaški in društveni trio ter domača priljubljena solista Rezi Pörtsch in Ferdi Jäger. V tem delu sporeda je bil zelo prisrčen in vsega priznanja vreden nastop otrok, ki so ob spremljavi tria zapeli nekaj posrečenih ponarodelih otroških pesmi. Posebej je treba tudi tokrat omeniti humoristične vložke, za katere je »odgovarjal« Kori Perč. Ti vložki niso bili le dovtipni, marveč tu in tam kar precej »krepki«, toda ker je ja pust, so jih »prizadeti« vzeli za zvrhano mero dobre volje na znanje.

Drugi letalski dan ob Baškem jezeru

Zveza letalskega športa Beljak bo jutri in v nedeljo priredila drugi letalski dan ob Baškem jezeru. Začetek ob devetih dopoldne. Sodelujejo letalci iz Koroske in ostalih zveznih dežel, letala avstrijske vojske ter letalci iz Slovenije in sicer z dvomotornimi in enomotornimi letalom. Geslo letalskega dneva je: Beljaški pust od zgoraj!

V nedeljo, 12. februarja pa bo letalski dan ob Vrbskem jezeru in sicer v Krivi Vrbi. Napovedujejo sodelovanje 70 letal iz Avstrije, Italije, Jugoslavije, Švice in Zahodne Nemčije.

napovedani lov. Oče mi je hodil prepočasi in bal sem se, da bi zamudila.

Na sv. Roka (1931) sem se sprivil od doma že ob dveh zjutraj. Peter mi je neko nedeljo poprej namignil, naj grem na Mikijevo Ojstrico že ob svitu. Tam vsako jutro prav rano zapusti naše lovišče dober srnjak in ga čez dan nikoli ni v sončni. Res sem tisto jutro uplenil mojega prvega srnjaka.

Ta dan je bil naš običajni lov. Prelepemu jutru je sledil vroč dan, kar je pomenilo, da lov ne more biti uspešen. Ves dan smo lovili. Noben pes se ni oglasil. Noben strel ni počil. Ne v Ojstri, ne v Golarjevem Tolstem vrhu, ne pod Jezepovim travnikom in ne v Mikijevi osenci ni bilo srnjadi. Niti zajca ali lisice niso dvignili psi. »Hudič, še ta belega ni bilo«, je zmgial Peter z brki in se popraskal za ušesi. Mislil je na belega zajca katerega smo večkrat imeli med lovino kot posebno redkost. Beli zajec živi le v najvišji legi Ojstre.

Ko smo se vračali preko Plajberške frate po ozki stezi na Mikijevo borovje proti Ojstrici, sem stekel do smreke, kjer je od jutra visel moj srnjak. Ko ga prinesem do počiva-jočah lovskih tovarišev, je napravil Peter potegnen, začuden obraz: »Pa kar brez strela padajo srnjaki. To je pa čudež, hudič«. Peter je od mene že prej zvedel, da imam srnjaka, povedal pa nobenemu ni. S to svojo opazko je razvedril vse lovce, ki so bili po trudapolnem lovu zaradi neuspeha potrti in preznojeni.

Naslednje leto se je Peter zelo veselil nad vse uspešnega lova. Bilo je na Vernih duš dan in lovili smo v Ojstri. To leto je bilo izredno bogato na snegu. Na stojiščih pri Veglnovem kostnu sta stala Peter in moj oče, ter položila na dlako štiri srnjake. Nalomeči smo dolge smrekove veje, napravili vlako in naložili na njo vso lovino. Takrat je bil med plenom tudi beli zajec. Obloženo vlako smo nato vlekli z veseljem in glasnim truščem proti dolini. Pri Peruču smo si izposodili vlačuge (primitivne sani za razvažanje gnoja po strmih njivah) in

Slovensko prosvetno društvo Radiše

V a b i l o

na igro

GAŠPER

GRE NA BOŽJO POT

v nedeljo 5. februarja 1967 ob pol treh popoldne v dvorani pri cerkvi.

Slovensko prosvetno društvo

„Danica“ v Št. Vidu v Podjuni

V a b i l o

na komedijo v treh dejanjih

VDOVA ROŠLINKA

v nedeljo 5. februarja 1967

■ ob pol treh pri Voglu

v ŠT. PRIMOŽU

■ ob pol osmih pri Raztočniku v LEPENI

Slovensko prosvetno društvo

„Bilka“ v Bilčovsu

V a b i l o

na

PROSVETNO
DRUŽABNO PRIREDITVE

s peljem in tremi veseloigrami

v nedeljo 12. februarja 1967

ob pol tretji uri popoldne in ob pol osmih zvečer v dvorani pri Miklavžu v Bilčovsu

Športno društvo Št. Janž v Rožu

V a b i l o

na

VELESALOM

NA ŠENTJANŠKIH RUTAH

v nedeljo 5. februarja 1967 ob deseti dopoldne.

Tekmujejo: mladina I in II, splošni razred, starejši razred in dame.

Slovensko prosvetno društvo

„Zarja“ v Železni Kapli

Športna sekcija

V a b i l o

na

1. SANKARSKE TEKME

v nedeljo 5. februarja 1967 ob

dveh popoldne od gostilne Repl v

Podpeci do gostilne Raztočnik.

Sankarska proga je dolga 4 km.

K O L E D A R

Petek, 3. februar: Blaž
Sobota, 4. februar: Andrej
Nedelja, 5. februar: Agata
Ponedeljek, 6. februar: Doroteja
Torek, 7. februar: Pust
Sreda, 8. februar: Pepelnica
Četrtek, 9. februar: Apolonija

Maloveršnik Petru iz Lobnika v spomin

Pišem kot lovec v slovo lovcu, kot mlajši prijatelj v spomin starejšemu prijatelju, Zležičevemu Petru. Pod tem imenom smo ga namreč poznali vsi njegovi tovariši, sorodniki in znanci. Bil je človek, ki je rad in dobro pomagal vsakemu.

Peter Maloveršnik je bil vsestransko razgledan in nadarjen človek. Kot kmečki delavec se je tega stanu zavedal in bil nanj ponosen. Peter je bil napreden čebelar, napreden sadjar. Kar pa tiče raznega obrtniškega uveljavljanja, mizarstva, tesarstva, strugarstva in kovaškega dela, se je uspešno kosal z izučeni strokovnjaki. Kar je rabilo Zležičevo gospodarstvo orodja ali drugih manjših naprav, vse je napravil Peter sam. Celotnočilnico za čebelarstvo je ustvaril sam. Vse pa je izdelal tako lično in trpežno, da je bilo pri Zležiču veselje delati z njegovim orodjem na polju, v gozdu ali pri prevažanju lesa.

*

Ne bom pripovedoval o njem več kot kmetu, vsi ki so ga poznali, vedo, da je bil Peter eden redkih v občini, ki bi bil tako vsestransko sposoben in aktiven.

Povedal bom raje nekaj o Petrovem najljubšem življenjskem razvedrilu, o lovu in nekaj o njegovem duhovitem humorju, katerega je prostodušno delil na vse strani, med mlade in stare.

S Petrov Maloveršnikom je odšlo v večna lovišča premnogo zanimivih lovskih dogodivljajev, z njim je minila za mnoge Lobničane in Lepenarje prelepa, za lov pa včasih — zaradi takratnih lovskih zakonov — tudi nekam kruta doba. Ko je bil Peter v najboljših letih, je namreč zakon dopuščal, da se je n. pr. na srnjak streljalo s šibrami in da se je smela preganjati z ostrimi lovskimi psi. Takrat je bil najboljši v časteh lovec, kateri je imel najhitrejšega in najkrvoločnejšega psa. Bili so v tem času slučaj, da so lovski psi zastreljene-

ga srnjaka raztrgali in požrli domala do kosti, preden ga je lovec uspel najti. No, za pojme novega lovškega časa, takrat marsikaj ni bilo v redu. Pustimo to zgodovini. Spomin naj nas pelje v čase veselja, in srečnega lovškega izživljanja v Lobniku, kjer je Peter živel in kjer je bil dolga desetletja zaprisežen lovec.

Zležičev Peter nam je tako razložil letni plan lova in pogonov v Lobniku: »Jagali bomo na sv. Roka, na sv. Uršulo, na sv. Lukeža, na Vernih duš in na sv. Andreja dan. Vsakokrat se zberemo pri Peruču. Na jago naj pripelje vsak svojega psa, da bo več lajanja po Ojstri, Tolstem vrhu, po Brečkovih sečih in po Plešivcu«. In tako smo se vsakokrat teh pogonov udeležili vsi lobniški in nekaj tudi lepenskih lovcev.

Peter je dal vsakemu stojišču svoje šaljivo ime: »Ti boš stal na „Hudem štantu“, ti pri „debelem mescnu“, (tega mescna pa morda že 50 let ni bilo več. Tam je stal samo trohneli štor, ki pa je pričal, da je bil nekoč njegov otrok zares pravi orjak) ti pa „pri veglnovem kostnu“. Tako je razporejal svoje lovške prijatelje na stojišča, za vsakega je imel šaljivo pripombo, pa tudi trebušnato steklenico žganja »za dober pogled«. Peter je s svojim prirojenim humorjem vedno ustvaril dobro razpoloženje med lovci, ki so ga spoštovali, zato pa tudi ubogali in vladala je na vseh lovih vzorna disciplina. Peter je znal odpraviti vsako nezaupanje in nevoščljivost med lovci. Znal je gojiti pravo lovsko tovarištvo.

*

Ko še nisem imel dovoljenja za nošenje orožja, sem vedno rad šel z očetom na lov. Kot gonjač sem se strogo držal navodil, ki sem jih dobil od Petra. Ko sem z dvajsetimi leti dobil uradno dovoljenje za lov in nošenje lovske puške, se mi je vedno zelo mudilo na

zopet naprej v spodnji Lobnik. Vlačug Peručev oče Jur, seveda nikoli več ni videl, odgovoren za nje pa je bil Peter. Te vlačuge so bile še dolga leta predmet šaljivim prepričkom med Petrom in Jurjem. Kadar koli so se kje srečali pri polnih kozarcih — in tem lovci nikjer niso sovražni — je že nekdo, ki mu je bilo znano, vprašal Petra, kedaj bo vrnil Peruču vlačuge, ker od tistih Vernih duš naprej ne more več gnajiti svojih njiv...

*

Tako smo se tista leta, pred drugo svetovno vojno, mnogokrat srečali pri lovu, se razvedrili in bili dobre volje. Ko se je začela vojna, je bilo veselja konec. Peter je imel dva sinova, Rokija in Johija. Oba je izgubil v vojni. Tudi oba sinova sta bila lovca. Posebno pa je bil po očetu Roki. Z njim smo imeli še leta 1942 dva sestanka. Bil je politično razgledan fant. Ko je prišel na dopust, smo šli v Ojstro na sestanek. Tudi Peručev Mihi je bil navzoč. Predmet sestanka pa ni bil več lov. Razgovarjali smo se kaj naj podvzamemo proti osovraženemu Hitlerju, ko je izselil toliko naših dragih. Bili smo tako zaverovani v to vprašanje, da nismo opazili gamsa ki se je pripasal tik pred nas.

Roki se je udeležil tudi prvega sestanka osvobodilne fronte avgusta 1942 pri Tavčarnu. Pri Zležiču pa je bila močna in zanesljiva postojanka borcev za svobodo vso dobo partizanske borbe na Koroskem. In Peter je ravnal tako kot prej svojim lovskim tovarišem, vplival v srca veselje in zaupanje, sedaj partizanskim tovarišem, katere je spoštoval in ljubil.

Naj bodo te vrstice vsem ki so Zležičevega Petra spoštovali in cenili in se od njega, ko je umrl, težko ločili, v tolažbo. Peter sam pa naj ostane s tem ohranjen še poznim rodovom kot dober tovariš in prijatelj. »Ker je bil tak«, govorijo njegovi prijatelji, »je tudi doživel tako častljivo starost, osemindeset let«.

K. P.

VLADO FIRM:

Na pustno sredo*

Vas pod Pohorjem se je pogrezala v globokem snegu. Izpod nizkih pepelnato sivih oblakov so še vedno naletavali debeli snežni kosmi. To leto tudi pustna sredo ni zvala razposajenih otročaje na zameteno vaško cesto. Globoke stopinje števlnih nemških straž, ki so križarile po vasi, so svarile vaščane, da ostanejo v hišah.

Na koncu vasi, v Tesarjevi koči, je še blelela petrolejka. Na domačem pragu je na prezebajoče vrabce revskal pes. V gorki sobici pa so za raskavo mizo posedali Tesarjevi sosede in doktor Koprivc. Oče Tesar si je zamišljeno gladil košate brke in izpod košatih obrvi opazoval doktorja, kako je iz popotne torbe jemal zdravila in zavoj ter jih polagal na mizo. Soseda sta zmajevala z glavo in zatrjevala:

„Doktor, vse je zaman! Vas je dobro zastražena in še vedno prihaja nova soldateska. Na Pohorju poteka velika hajka.“

„Zdravila morajo priti v bazo. Za vsako ceno“, je trmoglavil doktor. Njegov odločen glas je spravil zdrane sosede v zadrego. Kar so se vrata hrupno odprla in v

sobo so se zdrenjali Tesarjevi otroci. Pravkar so prišli iz šole. Živ-žav je utihnil, ko je Tesar požugal s prstom. Doktor je zrl v otroške oči in se dobrodušno smehljal. V hipu se je oče Tesar s svojo mesnato dlanjo plosnil po stegnu in se zasmejal tako hrupno, da mu je pipa padla iz ust.

„Otroci, brž k meni, nekaj prav imenitnega vam zaupam, seveda, če boste pridni.“

Otroci so se gnetli okoli Tesarja. Skrivnostno so stikali glave in pošepetavali. Doktor ni prav ničesar razumel. Kaj neki so le imeli? Njihova ličeca so bila žareča in kar cepetali so od nestrpnosti. Ko je bilo posvetovanje, toliko skrivnostno, zaključeno, so pograbili dragocena zdravila, namenjena partizanom in jo ucvrli iz sobe. Spremljal jih je osupli doktorjev pogled in širok Tesarjev nasmeh.

„Kaj vendar kaniš, Tesar?“ so neučakano spraševali sosede. Doktor pa je brez besed napeto zrl v gospodarjev obraz.

Tesar je primaknil stol bliže k mizi in tiho pričel pripovedovati svojo zamisel, kako pomagati partizanom in ukaniti Nemce. Vsi osupli so ga poslušali. „Pri brvi pa bo čakal kurir,“ je zaključil svoje pripovedovanje Tesar.

Pred hišo so Tesarjevi in sosedovi otroci zagnali tak krik in vik, da so ptiči preplašeni srfotali izpod strešnih žlebnikov. Otroci so bili že našemljeni, obraze pa so imeli namazane z ogljem. Pred kočo so se zvrstili v majhen sprevod. Dvignili so slamnatega pusta, ga zadeli na ramena in ga kriče odnesli na vaško cesto. Bila je pustna sredo in le otroci niso pozabili na star slovenski običaj.

Na čelu sprevoda je korakal mali krivonogi Tine in z veliko kuhinico razbijal po starem loncu. S težavo je mali sprevod gazil po vaški cesti. Naletavajoči kosmi so jih ščegetali po obrazih. Nemški stražarji, prezeblji in zgrbljeni vase, so pustili mali sprevod korakati po vasi. Kričanje pa jih je jezilo. Kdaj pa kdaj je kakšen poskušal malčka brcniti v zadnjo plat, da bi ga utišal.

Pri širokem potoku, skritelem v gosti mreži snežink, se je otroški sprevod ustavil. Radovednost pa je bila vendarle večja od mraza. Skupina vojakov je obstopila pustni sprevod, otipavala pustne šeme in se krohotala.

Otroci so se pri potoku postavili v vrsto, zapeli pustno pesem in vrgli pustno šemo visoko v zrak, da je padla v vodo. S slamno napolnjeni močnik je bil oмотan v nepremočljivo platno, sicer staro in umazano. V

njegovem trebuhu pa je bil skrit dragoceni zavoj zdravil. Tok je možica vedno hitreje nosil s seboj. Otroci so se kriče podili za njim. Vojaki, ki so izginjali v snežnem meteu, niso opazili njihovih porogljivih pogledov in prilitenega nasmihanja.

Ko je pustna šema priplavala tja, kjer je potok zavil izven vasi in se bližal gozdovom, so se otroci porazgubili. Krik in vrišč sta onemela. Iz zasneženega jelševja se je izluščila postava vaškega potepuha Vranka, terenskega kurirja. Z dolgo palico, ki je imela na koncu ukrivljen žebel, je zvlekel na obalo slamnatega možica in mu urno razparal trebuh. Zadovoljen je vzel zdravila, jih spravil v nahrbtnik, pomahal z roko in neslišno, kot je prišel, izginil v jelševju.

Kmalu zatem je nemška patrulja našla na obali potoka razmrvarjenega slamnatega možica. Ugibala je in ugibala, zaman! Z nogami so ga brcali v vodo, kjer je pričel močnik kmalu toniti na dno zasneženega potoka.

V topli Tesarjevi koči so sosede napeto poslušali zgodbo prezebljih otrok. Z lesenimi žlicami so pridno posegli po koruznem močniku, ki ga je tokrat Tesarjeva mati zaradi otrok zabelila z veliko žlico loja. Zasluzili so si.

Pridni rokodelci

*Kdor kovača videl ni,
ta naj se pri nas uči:
bunka, bunka, bunka, bom,
kujem žeblje za naš dom.*

*Za mizarja pojdeš ti,
žagaj naglo kakor mi:
žiga, žaga, žiga, oj,
žagajte zdaj vsi z menoj.*

*Kdor krojača ne pozna,
z nami nitko naj suklja:
šiva, šiva, šiva, oj,
ni več strgan suknjič moj.*

*Tu se risar naš smehlja,
risati prav dobro zna:
riše, riše, riše, hoj,
in poriši nosek tvoj.*

Vida Taufer

Otroci pa so pripovedovali, se smejali in v svojem veselju pozabljali na rumeni močnik, zabeljen z lojem.

* Za črlico „Na pustno sredo“ je pisatelj Vlado Firm pred nedavnim prejel medrepubliško nagrado za kratko prozo. Op. ured.

Erna Starovasnik:

Pustna pravljica

Mamino spalno srajco
je Tanja oblekla.
Prek nje je star pajčolan ovila.
Lica s šminko je prekrila,
oči pa pod črno masko skrila.
„Sedaj sem princeska!“
je zadovoljno dejala.
„Kdo, le kdo bo moj part!“
je med maskami iskala.
„Lepa princeska, pojdeš z menoj!“
je tedaj zasilila za seboj.
Pa je zarajala
s postavnim princem
in prerajala z njim
ves pustni dan.
Silno ji je čedni princ ugajal.
Prav nič ji ni nagajal.
Le zvečer,
preden sta se razšla,
je bila Tanja razočarana.
Ko si njen princ je
masko odkril,
je Tanja spoznala,
da je ves pustni dan —
s sosedovo Anko plesala...

B A B I C A

»Barbara!«

»Kaj je že spet?« se je nejevoljno oglasila majhna deklica z žvečilnim gumijem v ustih.

»Kosilo!« je še enkrat zaklicala babica.

»Počakaj no malo, sitnica! Kaj ne vidiš, da pravkar lovim?« se je zadržala Barbara in se ozrla navzgor.

Babičine sive glave že ni bilo več na balkonu. Deklica se je prijetla za lički, kajti čutila je, da je zardela. »Kaj sem res to rekla?« Dve čisto majhni solzici sta ji pritekli na nasek. Mimo je pritekel droben fantiček, jo dregnil in zavpil: »Barbara, rabadar, zakaj pa stojiš? Reva, revasta!« Zdrznila se je, mu pokazala jeziček in stekla za njim. Otroci so vpili za njo: »Ujemi ga, zato da ne bo važen!«

Njej pa je bobnalo po glavi: »Kaj sem res storila? Njej, moji babici?«

Naenkrat se je ustavila, obrnila in stekla v hišo. Hitela je, preskakovala po dve stopnici, včasih tudi po tri, samo da bi bila prej pri babici. Pred vrati se je ustavila, globoko vzdihnila in ko je hotela po-

zvoniti, je opazila, da so vrata samo priprta. Vznemirila se je. Očistila si je čevlje, kar se je prej zgodilo zelo redko, in se potihoma zmuznila v kuhinjo.

Na mizi jo je čakalo kosilo, na klopi pa je sedela babica, ki se ni niti zganila, ko je Barbara vstopila. Pletla je njeni punčki hlačke. »Babica!« se je oglasila navihanka prijazno. Nič! Babica je bila zamišljena, kakor da ni opazila vnučkinje. Barbara je sedla za mizo, prišla žlica in z njo začela počasi mešati po juhi. Ne gre in ne gre! Počasi jo je pokušala in kdaj pa kdaj postrani pogledala babico. Nič se ni spremenilo. Babica je pletla dalje in se ni menila za deklenco, Barbara pa se je presedala na stolu.

Nenadoma je močno pozvonilo. Mala je stekla na balkon. »Oh!« je zastokala, »oče je že doma. Le kaj bo, če me bo babica zatožila?«

»Barbara, prinesi mi ključke od dvigala,« je zaklicala očka. Barbara je vzela ključke, še enkrat pogledala babico in se odpravila na težko pot. »Za-

kaj sem vendar to rekla? Saj nisem tako mislila. To sem rekla samo v jezi, saj nisem kriva jaz, če je Jure važen. Ampak oče me že ne bi razumel. Zakaj me nikdar ne razumejo? Vedno mi primažejo klofuto. Sploh ne bom nikdar imela otroka, da jih ne bom potem tepla.«

Tako je Barbara premišljevala in se ustavila skoraj na vsaki stopnici. Glavo je imela težko in zaželela si je, da bi umrla.

»Kje pa hodiš toliko časa?« je zarohnel oče. Hip nato pa je dodal: »Kaj ti je, punčka? Menda nisi bolna?«

Nesrečnica je odkimala in po licih so ji tekale solze. Ni vedela, kako je prišla nazaj v kuhinjo. Samo slišala je, kako je oče s svojim močnim glasom vprašal:

»No, in kako, je bila Barbara pridna?« »Bila,« je odgovorila babica s tihim dobrim glasom. Mala priliznjenska ji je zlezla v naročje, se stisnila k njej in zajokala: »Babica moga, oprosti!« Stara mama je molčala, samo s staro, nagubano roko je pobožala Barbaro po lasih.

ROBERT MERLE

19

„No, ravno pravi čas za sprehodel!“
„Prav imaš,“ mi je rekel podoficir. „Še velike zmešnjave bodo.“

Gledal sem ga. Komaj dva dni je bilo, kar sem tudi jaz nosil uniformo, ko sem tudi jaz poveljeval svojim ljudem in imel nad sabo svoje poveljnike.

Spomnil sem se krikov množice in vprašal:

„Mi lahko poveš, kdo je Liebkecht?“

Vojaki so se zakrohotali na vse grlo in tudi podoficir se je nasmehnil.

„Kaj?“ je rekel. „Mar res ne veš? Od kod pa si se vzel?“

„Iz Turčije.“

„O, saj res!“ je rekel podoficir.

„Liebkecht,“ je povedal manjši, rjavolas vojak, „je nov Kaiser.“

Spet so se vsi zasmejali. Potem pa se je visok plavalasec z mračnim obrazom obrnil k meni ter rekel počasi, z močnim bavariskim naglasom:

„Liebkecht je barabin, zaradi katerega smo morali priti sem.“

Podoficir me je pogledal in se mi nasmehnil.

„Zdaj pa bo bolje, da se vrneš domov,“ je rekel.

„Če kje srečaš Liebkechta,“ je še rekel tisti rjavolasec, „mu povej, da ga čakamo!“

In zavihljal je puško v roki. Njegovi tovariši so se zasmejali. Bil je pravi vojaški smeh, odkrit in razigran.

Odšel sem naprej po svoji poti. Smeh vojakov za mano je zamrl in stisnilo me je pri srcu. Bil sem v civilu, pri Schraderju sem imel zasilno posteljo, drugače pa brez poklica, v žepu denarja komaj za teden dni življenja.

Spet sem se znašel v središču mesta in začudil sem se, ko je bilo tako živahno. Trgovski lokali so bili sicer zaprti, toda na ulicah je bilo vse živo, promet je potekal kakor vedno, nihče ne bi rekel, da so komaj pred desetimi minutami še streljali. Stopal sem kar na slepo, naravnost za nosom, in na lepem se je začela kriza. Neka ženska je prišla tik mimo mene. Smejala se je. Usta so se ji na vse odpirala, videl sem njene rožnate dlesni, njena bleščeča se zobe, ki so se večali in večali. Pograbil me je strah. Obrazi so mi prihajali nasproti drug za drugim, večali so se in izginjali, potem pa so se zbrali v kroge: oči, nosovi, usta, barva lic, vse je izginilo, ostali so samo belkasti krogi, podobni pošastnim orglicam iz slepih oči. In belkaste lise so se širile, ko so se približevale, zgoščale so se in se tresle kakor zdrizasta snov, in že so se dotikale mojega obraza. Drgetal sem od groze in gnusa. Nekaj je nekje suho počilo in vse je izginilo, a že se je spet kakih deset korakov pred menoj prikazal nov krog mehke in mlečno bele tvarine, ki se mi je bližala in se širila, ko da me namerava preplaviti. Zamižal sem in obstal. Bil sem ves trd od strahu, neka roka me je stiskala za vrat, ko da me bo zdaj zdaj zadušila.

Obilil me je znoj, globoko sem zadihljal in malce sem se spomnil. Še vedno sem hodil brez cilja, kamor so me pač nesle noge. Predmeti okrog mene so bili sivkasti in zabrisani.

Odsekano, ko da bi mi kdo zavpil „stoji!“ sem obstal. Pred mano so se prikazala velikanska vrata, obokana z rezanim kamnom, pod obokom pa je bila lepo izdelana mreža iz kovanega železa. Vrata v železnih rešetkah so bila odprta.

Stopil sem čez ulico, šel skozi vrata v rešetkah in se povzpел po stopnicah. Prikazal se je neki strog in znan obraz, neki glas je vprašal:

„Kaj želite?“

Obstal sem in pogledal okrog sebe. Vse je bilo sivkasto in megleno kakor v sanjah, in z odsotnim glasom sem rekel:

„Govoril bi rad z očetom Thalerjem.“

„Ni ga več tukaj.“

In ponovil sem:

„Ni ga več tukaj?“

„Ne.“

In nadaljeval sem:

„Jaz sem njegov nekdanji učenec.“

„Se mi je takoj zdelo,“ je rekel glas. „Čakajte, ali niste vi tisti deček, ki je s šestnajstimi leti stopil v vojsko?“

„Tisti, da.“

„S šestnajstimi leti!“ je ponovil glas.

Zavladala je tišina. Vse okrog mene je bilo megleno in brezoblično. Zdelo se mi je, da obraz moža plava nad mano kakor balon. In znova me je pograbil strah. Pogledal sem stran in rekel:

„Ali se smem malo sprehoditi po dvorišču?“

„Seveda, učenci so pravkar pri pouku.“

Rekel sem „hvala“ in vstopil. Šel sem najprej skozi dvorišče za najmanjše, potem skozi dvorišče za srednje in naposled sem zagledal svoje dvorišče. Diagonalno sem stopal čezenj. Pred sabo sem opazil kamnito klop. To je bila klop, na katero sem bil položil Wernerja.

Dosledno na poti h kvalitetnemu podjanskemu prašiču

Minulo nedeljo je imel Južnokoroški krožek za zrejo in pitanje prašičev v Pilberku svoj letni občni zbor. Občnega zbora, ki mu je predsedoval predsednik upravnega odbora Mirko Nachbar, se je od 56 članov udeležilo 40, poleg teh pa še lepo število kmetov, ki hočejo pristopiti v krožek. Kot gosta pa sta bila navzoča predsednik okrajne kmečke zbornice Velikovec Hans Glantschnig, za živinorejski oddelek kmetijske zbornice pa dipl. ing. Gorton.

Iz poročila upravnega odbora, ki ga je podal poslovodja Blaž Singer, je bilo razvidno, da se je krožek tudi v drugem letu svojega obstoja uspešno razvijal. Napravil je spet lep korak naprej na svoji poti organizirane proizvodnje kvalitetnega podjanskega mesnatga prašiča. V tem letu je iz občine Pilberk razširil svoje delo še na občine Suha, Bistrica nad Pilberkom, Dobrla vas in Škocijan ob Klopinskem jezeru, v kratkem pa ga bo razširil tudi na občino Globasnica.

Tekom minulega leta je število članov krožka naraslo od 30 na 56, število priznanih plemenskih svinj za rejo kvalitetnih pujskov pa se je povečalo od 48 na 114. Nekaj teh svinj je bilo medtem zaklanih, vendar je bilo pri zadnjem obisku članov nad 50 plemenskih svinj na novo prijavljenih k priznavanju. Za izenačenost klavnih prašičev je bilo poskrbljeno tako s strani krmljenja, kakor tudi s strani kvalitetnih merjascev. V obeh primerih je šla krožku Koroška Raiffeisnova zveza zelo na roko. Dala mu je na razpolago strokovnjaka za krmljenje, ki redno obiskuje člane, na svoje stroške pa je za potrebe krožka kupila osem izbranih plemenskih merjascev in jih dala članom krožka na rejo. Tako je sedaj ena izmed osnovnih nalog krožka, da še po liniji plemenskih svinj izenači kvaliteto pujskov in pitancev.

Za dosego tega cilja razpolaga krožek z vrsto prvovrstnih plemenic. V minulem letu so se zlasti odlikovale tri plemenske svinje in sicer je ena od plemenskih svinj Valentina Starca iz Zamanj dala v dveh gnezdih 35 pujskov, od katerih jih je odredila 32, ena od plemenskih svinj Jurija Šturma iz Mokrij je v treh gnezdih v enem letu dala 45 pujskov in jih odredila 42, medtem ko je ena od plemenskih svinj Štefana Šturma dala v enem gnezdu 19 pujskov in jih odredila 14. Dobre reje imajo tudi dr. Aripand Thurn, Marko Trampuš, Miha Lubas in Ciril Opetnik. Na občnem zboru pa je prišlo do ustreznih pobud za naglejše izenačanje plemenskih svinj.

Tekom minulega leta je bilo okoli 1200 pujskov priznanih za kvalitetne pujske. Člani so jih v glavnem sami opitali. Povpraševanje za temi pitanci je bilo s strani mesarjev tako močno, da so jih članom po najvišjih cenah takorekoč iztrgali iz rok. Eno tretjino pitancev je odkupila tovarna mesnih izdelkov Koroške Raiffeisnove zveze. Postopoma hočejo člani delo zreje in pitanja med seboj deliti in se na eno ali drugo specializirati, da s tem še bolj zmanjšajo tveganje za prašičereje.

Zamisel krožka in pot njegovega uveljavljanja, ki sta jo ubrala upravni odbor in po-

ženega priznanja za samoiniciativo ustanovitelj krožka, za njihovo delo in dosežene uspehe pa je zlasti izrekel predsednik okrajne kmečke zbornice Velikovec, za njim pa tudi zastopnik živinorejskega oddelka kmetijske zbornice. Občni zbor, zlasti pa zbornični svetnik Mirko Kumer in odbornika okrajne kmečke zbornice Velikovec Ignac Domej in Albin Micheu pa so na to priznanje navezali prošnjo, da bi tudi zbornica zagotovila krožku podobno pomoč, kakor jo je že zagotovila Koroška Raiffeisnove zveza. Rečeno je bilo, da dokazana samoiniciativa krožka v smeri pospeševanja organizirane reje kvalitetnih mesnatih prašičev v tretjem letu tako pomoč v resnici zasluzi, ker je in ker bo ostala v korist celokupnega koroškega kmetijstva.

VEČINOMA POZABLIEN SMOTER PREUSMERITVE:

Razbremenitev gospodinje pri kmečkem delu

Kdor se le malo poglubi v ustroj dela današnjih družinskih kmetij — in zato je sedaj pozimi res dovolj časa — bo pritrdil, da je kmečka gospodinja na splošno še vedno preobremenjena, v veliko primerih pa bolj obremenjena, kakor je bila pred leti in desetletji. Njen delovni dan združuje opravila cele vrste poklicev: biti mora gospodinja in najboljša pomočnica kmeta pri delu na polju, skrbeti mora za vrt in perutnino in na njo še vedno radi prevalimo oskrbo prašičev in molžo, večkrat pa tudi še celokupno krmljenje živine.

Tako jo iz dneva v dan in iz leta v leto silimo, da mora svoje gospodinske dolžnosti n. pr. pranje, likanje, pospravljanje stanovanja, vzgojo in nego otrok, neobgljenih staršev in drugih bolnikov opravljati v času, ko smo se kmetje že podali k počitku ali pa se vsedli za mizo vaše gostilne. Tam kaj radi pozabimo, da je „ona“ še mati in da hočemo od nje, da bi bila tudi še srce družinskega in zakonskega življenja.

Da je temu res tako, kažejo zadnje ugotovitve kmetijskega ministrstva. Iz njih povzemamo, da dela še 44 odstotkov kmečkih gospodinj v govejem hlevu, 72 odstotkov v svinjskem hlevu in 67 odstotkov na polju. Komaj 28 odstotkov gospodinj gre samo pri sezonskih opravilih na polje. Kakšen obseg taka obremenjenost s kmečkim delom med gospodinjami zajema, vidimo iz tega, da je po istih podatkih 40 odstotkov kmečkih gospodinj z delom preobremenjenih, 20 odstotkov od njih pa ima toliko dela, da ga hkrati nobenemu človeku ne moremo prisojati. Ena četrtina kmečkih gospodinj je zaradi preobilnega dela že zdravstveno nevarno ogrožena.

Komaj 15 odstotkov kmečkih gospodinj je z delom podobno obremenjena, kot so delovne žene v drugih poklicih. Drugače znaša njihov povprečni delovni dan ob delavnih 12 ur, ob nedeljah pa najmanj 7 ur. Povprečje vendar pomeni, da dela najmanj polovica gospodinj na dan več kot 12 ur. Niso redki slučajji — kar razgledamo se v sosesčini — ko najde kmečka gospodinja dnevno le po 6 ur resničnega počitka.

Ali je to v resnici potrebno? — Temu vprašanju se ne moremo izogniti, ker ravno kar opisane razmere naletimo na kmetijah, ki so daleč preko mere mehanizirane. Potrebno to nikakor ni, povsod pa je tudi ob sedanji stopnji opreme kmetij s stroji mogoče najti pot do razbremenitve kmečke gospodinje. Ta pot je tudi v tem primeru v preusmeritvi kmetovanja od še vedno vse preveč mnogostanskega na poenostavljeno kmetovanje. Ta pot je tudi edino učinkovita, vsi drugi prijemi pri reševanju tega vprašanja ne morejo privedi do resničnega olajšanja dela kmečke gospodinje. Že samo s tem, da se bomo v našem kmetovanju odločili za govedorejo ali za prašičerejo, bomo gospodinjjo za polovico razbremenili s hlevskim delom in tudi nekaterim drugim opravili. Da leži pri prehodu na to pot kmetovanja stvar v veliki, če ne v največji meri pri gospodinjji sami, pa je treba ob koncu tudi dodati in posebej poudariti.

(Dalje prihodnjič)

Gre za zdravje traktorista!

Zaradi česar je traktorist zdravstveno najbolj ogrožen? — Odgovor na to vprašanje bomo takoj našli, če upoštevamo, da traktor nima nad osmi vzmeti, ki bi ublažile številne sunke, do katerih pride pri delu z njim, in da se nahaja sedež traktorista takorekoč na zadnji osi. To je slaba stran vseh traktorjev predvsem starejšega datuma, pa tudi novejši traktorji nimajo še vsi sedeža, ki bi lajšal napore traktorista, ki mora deset in več ur vzdržati na njem. Za tak sedež na traktorju so nemški strokovnjaki skovali izraz »Gesundheitsitz«.

Statistično je bilo ugotovljeno, da ima od 206.000 traktorjev v kmetijski rabi komaj ena četrtina sedeže s specialnimi vzmeti (Federung), ki kolikor toliko ublažijo sunke, katerim je izpostavljen traktorist dan za dnem in leto za letom. Tri četrtine traktorjev pa ima še vedno najprimitivnejše sedeže z trdo vzmetjo, kjer je pločevina pokrita samo z več ali manj trdo blazino.

Taka je torej resnica. Pri tem pa je najmanj razumljivo, da nobeden posestnik traktorja ne bi kupil več avtomobila, ki bi imel podobne sedeže, pa čeprav tečejo avtomobili le po cestah, ki so v glavnem asfaltirane. Še bolj nerazumljivo je, da nobenemu kmetu, ki kupuje avtomobil — v katerem sedi kvečjemu 10 ur tedensko — ni žal denarja za obilen krom in drugi lipš, da pa še vedno premišluje, ali bo opremil svoj traktor s sedežem na specialnih vzmeteh.

Tukaj se res še igramo s svojim zdravjem. Dokazano je namreč, da gre okoli 40 odstotkov traktoristov energije v zgubo zaradi slabega sedeža. Zato se traktorist, ki mora na traktorju neprestano vzdržati ure in ure in dan za dnem, naglo utruja, zaradi tega trpi njegova skrbnost pri vožnji in delu, vsled česar je v čedalje večji meri izpostavljen nevarnosti nezgod. Toda to ni edina nevarnost. Druga nevarnost za zdravje traktorista je mnogo večja. Slabi sedeži na traktorjih so velikokrat vzrok raznih zahrbtnih obolenj, s katerimi ima skoraj že vsak opravka, ki dela več let dnevno s traktorjem. Te zahrbtne bolezni opažamo na hrbtnici ter v območju želodca in črevesja.

Če hočemo taka obolenja preprečiti ali pa jih ozdraviti, ne preostane drugega, kakor da se čimprej odločimo za nakup specialnega sedeža na traktorju. V Avstriji imamo od njih dva tipa in sicer jih izdelujeta tvrdki Klepp na Dunaju in Fritzmeier v Salzburgu. Po izkušnjah v praksi je menda drugi boljši od prvega, oba pa odločno boljša od običajnih starih sedežev, s katerimi je v Avstriji — kakor rečeno — opremljenih še tri četrtine traktorjev.

Napravil sem ovine, da bi se ji izognil, in potem sem šel naprej ter prispel do kapele. Tam sem se obrnil in pritisnil pete ob podnožje zidu: pričel sem korakati in šteti korake.

In ta igra je trajala neizmerno dolgo. Bilo mi je, ko da bi me objelo nekaj mehkega in mogočnega ter me zabilo v sen.

Prav tistega dne, ko nama je pošel poslednji pfennig, je Schrader za oba našel delo v neki manjši tovarni, kjer so izdelovali kovinaste omare. Schraderja so vtaknili med pleskarje in tako je prišel do pol litra posnetega mleka na dan.

Delo, ki so ga odredili meni, je bilo lahko. Jemal sem v roke vrata za vrati, s klavirno v špranjo pri pantih potisnil majhen, okrogel zatič in udaril po zatiču od strani, da se je del panta ukrivil. Na delovno mizo sem si postavil po štiri vrata, naložena ena na druga. Ko sem opravil z enim vrati, sem jih spustil na tla in naslonil na neki steber. Ko sem dokončal vsa štiri vrata, sem jih z nosil k nekemu drugemu stebri na levi strani monterja, ki je vstavljaj vrata v omare.

Ker so bila vrata precej težka, sem spočetka nosil vsaka posebej. Toda že čez uro mi je meister velel, naj nosim po dvojce vrata in si tako prihranim čas. Ubogal sem, in tu so se pričele težave. Monter — neki starejši možak, ki so mu rekli Karl — je delal veliko počasneje kakor jaz, kajti potem, ko je nasadil vrata, je moral še premikati cele omare, ki so bile težke in nerodne, ter jih nalagati na vozice, ki jih je odpeljal k pleskarju. Tako sem torej dobil precej naskoka, in vrata, ki sem jim že pripravil pante, so se začela pri stebri kopičiti. Mojster je to opazil in staremu Karlu rekel, naj dela hitreje. Karl je napel vse sile, a dela kljub temu ni zmagoval, in pričel je godrnjati: „Langsam, Mensch, langsam!“ vsakokrat, ko sem mu pri-

nesel nova vrata. Ni mi šlo v glavo, kako naj bi delal počasneje, če pa nosim po dvojce vrata hkrati. Kup vrata pri starem Karlu je bolj in bolj naraščal. Ko je mojster prišel mimo, je Karlu spet nekaj pripomnil, tokrat že bolj zajedljivo. Karl je pohitel, spotil se je in v obraz je postal rdeč, učinek pa kljub temu ni bil večji. Ko je zatulila sirena, je bila njegova zamuda še vedno zelo očitna.

Umil sem si obraz in roke v umivalnici zraven oblačilnice. Stari Karl je stal zraven mene. Bil je visok Prus, koščen in zagorel, z zamišljenim obrazom. Verjetno je imel okrog petdeset let. In rekel mi je:

„Počakaj me pri izhodu. Govoriti moram s tabo.“

Pokimal sem, si oblekel plašč, oddal kontrolni kartonček in odšel skozi rešetkasta vrata. Stari Karl je že čakal. Pomignil mi je in odšel sem z njim. Nekaj minut sva molče stopala drug ob drugem, potem pa se je Karl ustavil in se ves obrnil k meni.

„Poslušaj, Junge, nič nimam proti tebi, ampak tako ne bo šlo naprej. V zaostanek me spravljaš.“

Natančneje me je pogledal in ponovil:

„Da, v zaostanek me spravljaš. In če bom imel zaostanek, me sindikat ne bo mogel braniti.“

Nič nisem rekel in spet je povzel besedo:

„Takšen obraz delaš, ko da ne bi razumel. Ali veš, kaj se lahko zgodi, če bom v zaostanku?“

„Ne vem.“

„Najprej pripombe, potem globe, nazadnje pa ...“

In počil je s prsti:

„Nazadnje pa vrata!“

Nastala je tišina in jaz sem rekel:

„Jaz ne morem nič za to. Delam, kakor mi je naročil Meister.“

Obšel me je z dolgim pogledom.

„Prvič delaš v tovarni?“

„Prvič.“

„Kje si bil pa prej?“

„V vojski.“

„Prostovoljec?“

„Da.“

„Zapomni si, da je treba delati počasneje.“

„Saj ne morem počasneje. Sami ste videli ...“

„Predvsem pa,“ mi je presekala besedo, „ne govori mi vi. Kakšne manire pa so to?“

Potem je nadaljeval:

„S tovarišem, ki je tam delal pred tabo, je šlo vse lepo gladko. A tudi njemu so rekli, da mora nositi po dvojce vrata hkrati.“

Pripalil si je staro, črno in obžgano pipo.

„Koliko pantov najdeš takšnih, ki so tako stisnjeni, da s težavo zabiješ vanje zatič?“

Pomisli sem.

„Enega na petnajst ali dvajset.“

„In takrat izgubiš nekaj več časa, ali ne?“

„Seveda.“

„Ampak poslušaj, so pa tudi takšni pantli, v katere lahko porineš zatič brez klavira, kot bi ga polisnil v maslo.“

„Seveda so.“

„Se pravi, da takrat pridobiš na času, ali ne?“

„Seveda.“

„No, prav. Zdaj me dobro poslušaj, Junge. Jutri boš na vsakih deset pantov imel enega preveč stisnjenega.“

Začuden sem ga pogledal. In Karl je rekel:

„Ne razumeš?“

V zadregi sem ga vprašal:

„Hočete reči, naj hlinim, da na vsakih deset pantov dobim enega, s katerim se bolj zamudim?“

(Se nadaljuje)

za oddih in razvedrilo

GEORGE S. ALBEE:

PRIVID

Bož popila malo piva? — je vprašal Henry Decker svojo ženo tega poletnega popoldneva, ko se je vrnil iz službe. — Ali pa želiš morda martini?

— Martini! — je odgovorila Deborah. — Henry, ne vem, kako ti naj povem, toda v najini hiši se je danes popoldne pojavil duh.

Henry je počasi točil pijačo v velik kozarec z monogramom; kupil ga je bil za štiriletnico njenega zakona. Stopila sta na verando, s katere je bil razgled na majhno travnato dvorišče.

— Ta vražja trava je dolga najmanj deset centimetrov. Toda mogoče bi priseči, da sem jo kosil šele pred nekaj dnevi. No, povej mi torej kaj o tem duhu...

— Ni ti najmanj mi ni do šale. Tako sem se prestrašila, da sem naponorela. Nenadoma se mi je pazdalo, da sem nekaj slišala v dnevni sobi. Odšla sem tja in bil je v sobi.

— Pri belem dnevu? — Pri belem dnevu. Bil je debelejši manjši človek, star približno štirideset let, v rjavi progasti obleki in beli srajci z rdečo kravato. Njegovi čevlji so se svetili, kakor da bi bili pred nekaj minutami položeni. Imel je rjav klobuk z ozkim trakom. Na gornji ustnici mu je visela kapljica znoja.

— Še nikoli nisem slišal, da bi se duhovi znojili... — je dejal Henry, ki ni mogel prikriti ironije v glasu. — Kdo je bil?

— Toda jaz se ne šalim! — Nikar ne uganjaj neokusnih šal, draga! Kako je mogel priti v hišo? Nenehno te opozarjam, da moraš imeti zunanja vrata zaklenjena.

— Ne vem, kako je prišel v hišo. Okoli prsta je sukal ključ na srebrni verižici. Mislim, da je s tem ključem odprl vrata. Iz žepa je izvel beležnico in pričel vanjo nekaj pisati. Nagovorila sem ga: »Oprostite...« toda niti najmanj se ni oziral name. Vprašala sem ga, kaj mu je ime, toda nadaljeval je pisanje in se nato napotil v spalnico. »Hej, kam pa hočete?« sem ga jezno vprašala. Dohitela sem ga in ga hotela zgrabiti za roko. Toda moja roka je zgrabila v prazno...

— Dobro, dobro. Vidim, da si živčna, — je odgovoril Henry. — Oglejva si stvar z znanstvene plat, torej tako, kakršna je. Najprej morava vsekakor ugotoviti, da je bil to živ človek. Morda je bil predstavnik ene od nešteti inšpekcijskih služb. Recimo, da je bil gasilec, ki je pomotoma zašel v hišo. Sama veš, da imajo gasilci razne ključke. Ni te slišal, ker je bil zatopljen v svojo nalogo. Ali pa ga je morda kdo pomotoma poslal, da popiše opremo. Mislim, da je morda, da si lastnica. Ker se je bal, da bi ga napadla, se je delal, kakor da te ne vidi. Mislim, da je to edino pravo pojasnilo.

— Toda ne pojasnjuje, da je šla moja roka skozenj! Ti tega nikakor ne moreš razumeti. Moja roka je segla proti njegovim prsim in mu šla skozi pleša kakor skozi milni mehur.

— Bila si razburjena in živčna, pa se ti je vse le tako zdelo, — jo je poskušal pomiriti Henry. — To je bil privid, Deborah. Celo zdravi in povsem normalni ljudje imajo večkrat privide. Svoj čas sem ti pripovedoval, kako se mi je nekoč, ko sem se brez postanka vozil do Floride, zdelo, da me spremlja čoln. Bilo je tako prepričljivo, da sem ves čas slišal pluskanje valov in su-

menje, kakršno povzroča čoln na morju.

— Moj privid je dišal po rumu in žvečil gumo. Bil je tu, in pri tem vztrajam!

Henry se je nasmehnil: — Dobro, Deborah, dobro! V hiši imava torej duha. Ni ti ničesar storil niti ti ni rekel »Buuu!« Pa pijva na njegovo zdravje!

V tem trenutku je Deborah dvignila kazalec.

— Psst!

— Kaj?

— Nekdo je v najini dnevni sobi, prav zdaj. Slišim glasove.

— Jaz pa ne...

Deborah se je pobledelela: — Vrnili se je! Zaboga, vrnil se je, Henry! — Neumnost! Ostani tu in sedi, stopil bom tja, da vidim, kaj je.

— S teboj grem.

Stopila sta na hodnik in krenila proti dnevni sobi. Pred odprtimi vrati so stali trije ljudje: moški, ki ga je bila Deborah opisala, pa mlajši moški z izrazito črnimi lasmi in gostimi obrvmi in mlada ženska v zeleni svileni obleki in z belimi sandali. Stara je bila dvajset let ali malo več.

— Mislim, da bi vam ta hiša ustrezala. Dve spalni sobi in elektrificirana kuhinja... — je govoril debeluh. — Cena je petindvajset dolarjev. Če pa prepustite meni, da se pogajam z banko, mislim, da bodo ceno znižali na dvaindvajset dolarjev.

— No, čujte vi... — se je vmešal Henry. — Zdi se mi, da ste se zmotili!

Nobeden od treh tujcev se ni ozrl na Henryja.

— A kako je z opremo? — je vprašala mlada ženska. — Odlična je in tapete so prav okusne.

— Vse je vključeno v ceno, — je odgovoril debeluh, — ne govorim vam brez razloga, da je to za vas naravnost idealna cena.

— Čujte vi! — se je razjezil Henry. — Sicer ne vem, o kateri hiši govorite, toda če mislite to, v kateri stojite, delate račun brez krčmarja. Hiša ni niti na prodaj niti je ne daja v najem!

Deborah je kriknila, se obrnila in zbežala nazaj. Slišati je bilo udarec po vratih, ki so vodila na verando. Henry se je obotavljal, a se slednjič odločil, da mora najprej pomiriti Deborah. S tujci bo že nekako opravil. Važno je bilo, da najprej pomiri ženo.

— Vse je v redu in nimaš vzroka za strah, — je govoril Henry. — Veš, za kaj gre? Gluhi sol!

— Toda saj so se pogovarjali med seboj...

— Saj tudi gluhi govorijo, spora-zumevajo se s premikanjem ustnic! Našla sta jih v kuhinji.

— To je moja hiša! — je rekel Henry. Z dvignjenim glasom je vzkliknil: — Hiša ni na prodaj!

— Prepričan sem, da vam hiša ustreza, — je govoril debeluh mlademu možu. — Tudi pogoji so kar ugodni.

Mlada žena je bila zaradi te hiše tako vesela, da je zaplesala iz kuhinje proti dnevni sobi in skozi njo. Tako je plesala vse do glavnega izhoda. Oba moža sta ji smehljaje se sledila.

— To je zares že preveč! — je rekel Henry in se postavil pred debeluha. Spustil je svojo težko roko na njegovo ramo. Toda roka je šla skozenj.

— Mladi par, ki je poprej tu življal, je srečen, da vam tu tako ugaja... — je odgovoril debeluh. — Bila sta v vaših letih, ko se je zgodila strašna nesreča. Velik tovornjak ju je skupno z njunim avtomobilom kratko malo pogazil in ju z avtomobilske ceste vrgel v prepad. Reveda še danes ne vešta, kaj ju je tako strašno udarilo...

Za dobro voljo

Jaka sedi z dekletom na kavču. Nato vstopi oče in pove:

»Ali vas smem opozoriti, da ob desetih pri naši hiši ugasnemo luč.«
»Imentno,« zasije fantu obraz,
»ker tako nisva imela namena brati!«

*

»No, Ciril, kako je bilo včeraj z Ido?«

»Zelo razburljivo! Veš, imela je tako ozek pulover, da sem še jaz komaj dihal.«

*

»Dragec,« se dobrička Jana svoje-mu zaročencu, »imam eno samo, samcato željico!«

»In ta bi bila, golobička moja?«

»Da mi vse želje izpolniš!«

*

»Poglej, poglej, stara, kaj piše v časopisu! Kamela lahko osem dni gara, ne da bi pila.«

»Hm,« pripomni žena in vrže pomenljivo pogled na soproga, »jaz pa poznam kamelo, ki lahko pije osem dni, ne da bi kaj delala!«

*

Tone pride žareč domov:

»Ženica, zdravnik mi je dovolil, da lahko spijem na dan tri kozarce pival!«

»Dovolil že, toda ne odredil!« je bil kratek odgovor.

*

»Če ne boste prenehali s pitjem, starosti ne boste dočakali.«

»Da, da, dobra kapljica le pomlajuje!«

*

Profesor pride domov spet brez dežnika. Žena ga pošlje nazaj v vse trgovine, kjer je tisti dan hodil, da povpraša, če je morda tam izgubil dežnik. V prvih treh trgovinah — brezuspešno. V četrti trgovini mu prodajalka pokaže dežnik, ki je bil njegov. Profesor se ji vljudno zahvali in reče:

»Vi ste najbolj poštena ženska! V ostalih treh trgovinah ni hotela nobena nič vedeti o kakem izgubljenem dežniku!«

Anekdote

Pri švedskem kralju in vojskovodji Gustavu Adolfu so se zglasili trije tujci in se mu ponudili za vohune. Za večjo vsoto so hoteli izdati važne podatke o svoji domovini. Gustav jim je plačal dogovorjeni denar, kar je eden izmed ovaduhov vzrotil: »Veličanstvo, denar je ponarejen!«

»Za izdajalce domovine je dober tudi ponarejen denar,« je rekel kralj in jih nagnal.

Grški cesar Andronik je imel ljubezenska razmerja z najlepšimi ženskami svoje prestolnice. Da bi lažje onemogočil njihove moške, je vsem podelil lovsko pravico, katere znak so bili rogovi, ki so jih lahko pritrčili na svoje hiše. Moške so tega priznanja bili veseli, žene pa so rade pomagale, da so ga tudi upravičili. Od-tlej imajo moške z nezvestimi ženami »roge«.

ARTHUR GORDON:

UMOR V MESEČINI

Bilo je pred dvema dnevnoma. Enostavno ga je poklicala iz kavarne, kjer je kakor po navadi pil svoje pivo. Bila je lepa plavalaska z velikimi sivimi očmi.

— Vi ste Jed Clayton, ali ne? — je rekla, — kaj mislite o tem, da bi me nekega jutra popeljali na lov na divje race?

Pozorno jo je motril, ko je sedela za krmilom velikega avtomobila. Bila je bolj podobna kaki manekenki kakor strastnemu lovcu na race. Vprašal jo je: — Zakaj ste prav mene izbrali?

— Lov mi ugaja, — je odgovorila. — Slišala sem, da poznate zaliv in ptice boljše kakor kdo drug. Ali pristanete?

Roke je položil na obraz in se delal, kakor da razmišlja, ali naj ponudbo sprejme ali ne. — Vi in kdo še?

— Nihče drug, samo jaz. — Malo se je obotavljala in nato dodala: — Vam to ni dovolj?

Hitro je pogledal na njene roke brez prstana. — Dovolj, povsem dovolj, gospodična...

— Lahko mi rečete Diana, — je odgovorila naglo.

Nato sta se dogovorila za nagrado, nakar ji je povedal, kje jo bo čakal. No, in zdaj je bila tu.

Privozila je do kraja, kjer je čakal, nato sta se počasi odpeljala. Prispela sta do mesta, kjer je bilo treba izstopiti. Dekle je izstopila. Na sebi je imela lovsko obleko, v kateri so videti ženske neprikladne kakor vrče. O njej se to ne bi moglo reči. Preudarno je spregovoril:

— Torej ste prišli. Bal sem se že, da ne boste našli poti...

Stopila sta v čoln. Preden sta odrinila od obale, je pokril čoln s ponjavo, da bi se zavarovala pred vetrom. Kljub temu je bilo hladno. Sedla je na motor in položila roke na kolena. Pričelo se je svitati.

Pozorno jo je motril ter od časa do časa spreminjal smer vožnje. Molčala je, kakor da je o nečem razmišljala. Nekaj previdnega je bilo v njej, česar ni mogel razumeti.

Nenadoma se je pred njima iz megle pojavil otok. Obala, pokrita z močvirsko travo in nič več. Kraj za zasedo je izbral nekeje v sredini otoka, daleč od obale. — Vi tu izstopite in krenite po stezi. Medtem bom postavil vabe in skril čoln. Dobro bi bilo, da vzamete puško, ker boste že morda medpotoma imeli priliko za lov, še preden se vam pridružim.

Našel jo je na koncu jase s puško v roki. Pred njo je stala odprta škatala z municijo in na tleh je ležala mrtva raca. Pristopil je in rekel: — Prinesel sem termovko s kavo. Se želite malo ogreti z njo?

Pritrdila je, nakar je odložil puško in nalil vročo tekočino v dve plastični čaši. Eno je ponudil dekletu, a drugo je dvignil in dejal: — Na vaše zdravje!

Izpil je svojo čašo, medtem ko je dekle postavila svojo na tla. Bila je nenavadno bleda.

— Odlično streljate. Lovite že dolgo časa? — jo je vprašal.

— Prejšnja leta sem lovila, a letos še ne. A vi?

— Vsako leto sem pobil mnogo rac.

— Tako so mi povedali tudi drugi. Ste imeli kdaj kake težave z lovskimi čuvaji?

Po kratkem premolku je počasi odgovoril: — Ne.

— Tu nekje so našli truplo lanskega čuvaja, ali ne?

Pozorno jo je motril, preden je odgovoril: — Našli so ga na drugem otoku, ki je približno en kilometer oddaljen od tega kraja. Ime mu je bilo Torgesson ali podobno. Bedak, sam se je ubil.

— Ustreljen iz lastne puške, to je res. Toda ne verjamem, da bi bil to on sam storil.

— Zakaj ne?

— Zato ker ste ga ubili vi!

Pozorno ji je pogledal v oči. — Zakaj, za vraba bi to storil?

— Zato ker vas je ujel, ko ste ponoči ubijali race. Prodajate jih na trgu. V mesečini nastavlja-te vabe in nato z dvema avtomatskima puškama ustrelite tudi do petdeset rac. Torgesson je bil plačan za to, da tak lov prepreči.

— Kaj vam pride na pamet! Saj lovim samo okoli tega otoka, a njegovo truplo so našli daleč odot.

— Našli so ga tam, ker ga je struja tja odnesla. Proučevala sem vodno strujo. Zasledovala sem tudi vas. Vem, da ste bili na lovu tudi tiste noči, ko je bil Torgesson ubit. Povedal mi je, da bo v tej noči odšel v zasedo... Ne premaknite se!

Segel je z roko po svoji puški, a se prestrašil, ko je zagledal cev njene puške, naperjeno proti sebi. Zamrmral je: — Kdo je bil Torgesson? Vaš prijatelj?

— Da.

V tem hipu ji je zlil kavo v obraz, skočil in jo pritisnil ob drevo. Ko je njeno puško vrgel daleč v grmovje, je zamrmral skozi zobe: — Če bi mi še kdaj hoteli postaviti cev vaše puške na prsi, morate najprej odpreti zaklopko, punčka! — Nato ji je dal nekaj vročih zaušnic. Zadnja jo je vrgla na nasprotno stran od puške. Nadaljeval je: — Da, ubil sem vašega usivega ljubimca. Toda vi tega ne boste mogli nikoli dokazati, pa tudi nihče drug na svetu!

Ni odgovorila. Ležala je tam, kamor jo je vrgla njegova zaušnica. Divje ga je gledala s svojimi lepimi sivimi očmi. Kri ji je tekla iz ustnih kotičkov.

Nepričakovano se je zbral: — Kaj hočete od mene? Me hočete prisiliti, da ubijem tudi vas? Ne, to mi ne leži. Vstanite, vrniva se!

Medtem ko sta se vračala čez zaliv, ni govorila. Vrnili sta se do obale, je vzel njene stvari in stopil proti kopnini. Toda še preden je prišel do njenega vozila, sta z druge strani skočila dva človeka. Šerif je bil brez orožja, toda njegov spremljevalec je imel pištolo.

Clayton je naglo pristopil k njej in rekel: — Šerif, ta dama ni pri zdravi pameti. Poskušala me je ubiti. Obtožuje me...

— Niti besedice več! je odgovoril šerif. — Gospa Torgesson?

— Vse v najlepšem redu! je odgovorila plavalaska. — Bilo je tako, kakor smo si stvar zamislili.

— Poslušajte, vi! — je vzkliknil Clayton. — Nimate dokazov. Nihče mi ne more dokazati!

Tedaj je naglo umolknil, ker je Torgessonova žena postavila škatalo za municijo na peščeno naplavinno. Odprla jo je in pritisnila na gumb. Ko je po krajšem odmoru pritisnila še na drugi gumb, je Clayton zaslišal svoj glas: »Prinesel sem termovko s kavo. Se želite malo ogreti z njo?« Sledil je krajši odmor in nato: »Na vaše zdravje!«

Plavalaska je zatem obrnila mehanizem in rekla: — Na magnetofonskem traku boste našli vse drugo, šerif: njegovo polno priznanje!

Medtem ko se je počasi oddaljevala, ga je prestrašil šerifov glas:

— Naprej, Clayton! Lov je končan!

SPORTNI VESTNIK

Mladinski smučarski dan v Bilčovsu

V soboto 21. in v nedeljo 22. januarja je bilo v Bilčovsu prav živahno. Mladina je izkoristila razmeroma bogato snežno odejo, ki je na tej prisojni strani Gur pravzaprav redkost. Ker je bila tokrat spet enkrat izjema, je prišlo v soboto do smučarskih tekem bilčovske šolske mladine, ki jih je organizirala tamkajšnja šola, v nedeljo pa do pomembnejšega mladinskega tekmovanja, ki se ga je poleg bilčovske udeležila tudi mladina iz občin Kotmara vas, Bistrica v Rožu in Loga vas.

Solarji so tekmovali na progi blizu Pugača in se je k tekmovalcu zbralo dokajšnje številne starejših Bilčovščanov, ki so hoteli videti, kako se bodo mladi smučarji odrezali. Tekmovali so začetniki in starejši smučarji, vsaki v svoji skupini. Pri začetnikih je zmagal šestletni Hanzl Glančnik, med starejšimi smučarji pa Avguštin Zablatnik, ki je star 13 let.

Mladina, ki je tekmovala v nedeljo, je bila razdeljena na tri skupine. V prvi skupini v starosti od 8 do 14 let sta prvi dve mesti zasedla Bilčovščana Avguštin Zablatnik iz Bilnjovsa in 13-letni Jurij Safran, tretje mesto pa je zasedel Tomej Hedenik iz Čahorč.

V drugi skupini od 14. do 18. leta starosti je prvo mesto zasedel mladi pekar Gribler iz St. Ilja, drugo in tretje mesto pa sta si osvojila Pugaččana Ferdi Pečar in Günther Kvančnik. V tretji skupini mladine nad 18 let starosti si je prvo mesto priboril Alojz Ogris iz Bistrice v Rožu, drugo mesto Jožef Krušič iz Potoka, tretje mesto pa pilot Günther Kvančnik iz Celovca.

Smučarska proga je bila 2,5 km dolga od Odrje na Mali gori do Potoka. Bila je precej zahtevna.

Dvorana Tivoli v Ljubljani

prizorišče evropskega prvenstva v umetnostnem drsanju

Glavno mesto sosedne Slovenije — Ljubljana — je s svojo veliko halo Tivoli te dni prizorišče velikega mednarodnega športnega tekmovanja, namreč letošnjega evropskega prvenstva v umetnostnem drsanju. Kakor se je lani odvijalo v Jugoslaviji [glavne tekme v isti ljubljanski hali] po številu sodelujočih držav „rekordno“ svetovno in evropsko prvenstvo v hokeju na ledu, tako je rekordno tudi sedanje evropsko prvenstvo v umetnostnem drsanju, saj se je prijavilo skupno 115 tekmovalcev in tekmovalk iz 17 držav, med njimi tudi številni svetovni prvaki. Zato je povsem razumljivo, da vzbuja prireditev največje zanimanje širom po svetu ter jo stalno spremlja več kot 200 novinarjev, radijskih in televizijskih komentatorjev ter fotoreporterjev in filmskih delavcev številnih držav.

Evropsko prvenstvo se je začelo v ponedeljek s sprejemom pri predsedniku mestnega sveta Ljubljana inž. Marjanu Tepini.

Smučarski skoki

v Feldkirchenu in Beljaku

Zadnjo soboto in nedeljo sta bili na 60-metrski skakalnici v Feldkirchenu in 75-metrski skakalnici v Möltschachu pri Beljaku veliki mednarodni prireditvi smučarskih skokov, katerih so se poleg domačinov udeležili tudi tekmovalci iz Jugoslavije, Poljske in Švice.

Prepričljivi zmagovalci obeh prireditev je bil 18-letni dijak Branko Dolhar iz Ljubljane, ki si je v soboto osvojil »Zlato smučko« iz Feldkirchna, v nedeljo pa v Möltschachu dvakrat zaporedoma izboljšal rekord tamkajšnje skakalnice in s skokoma 76,5 in 77 m dosegel najboljšo oceno prireditve, namreč 220,3 točke. Njegov uspeh je toliko bolj pomemben, ker je Dolhar na obeh prireditvah nastopil v skupini mladincev in kljub temu dosegel prvo mesto tudi v skupni razvrstitvi.

Slovesna otvoritev prvenstva je bila v torek zvečer, vendar so moški tekmovalci izvajali prve obvezne like že dopoldne, zvečer pa so sledili plesi parov. V sredo so bili na sporedu nadaljnji obvezni liki moških, obvezni plesi plesnih parov in prosto drsanje parov, ki se je zaključilo z nastopom jugoslovanskih tekmovalcev in proglasitvijo najboljših parov. Včeraj so se z obveznimi liki predstavile ženske tekmovalke, zvečer pa so proglasili najboljše posameznike. Današnji spored obsega tri obvezne like žensk (ob 8. uri dopoldne), prosto drsanje plesnih parov (ob 19. uri zvečer), nato pa nastop treh prvih drsalcev z evropskega prvenstva in proglasitev najboljših plesnih parov. Jutri se bo v dvorani Tivoli odvijala »Tekma mladih«, pri kateri bo sodelovalo 24 tekmovalk iz 15 držav, ki doslej še niso dosegle naslova evropske ali svetovne prvakinje; zvečer ob 19. uri je na sporedu prosto drsanje žensk. Zaključek letošnjega evropskega prvenstva bo v nedeljo, ko se bodo ob 16. uri predstavili vsi najboljši drsalci.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 10.00, 12.30, 16.45, 20.00. Dnevne oddaje: 5.55 Kmetijska oddaja — 6.05 Pregled sporeda — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.03 Za gospodinje — 11.00 Roman v nadaljevanjih — 12.45 Oddaja za podeželje — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Razglesi — 15.00 Posebej za vas — 16.00 Glasba zale — 16.55 Kulturna poročila — 18.30 Odmev časa — 19.00 Šport in glasba — 20.10 Deželna poročila — 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 4. 2.: 8.05 Domači vrh — 8.45 Domača književnost — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 Slep lev iz San Marca — 15.50 Iz vseh dolin zveni — 16.30 Aktualna poročila — 17.00 Danes bomo veselili — 20.20 Koncert Dunajskih filharmonikov — 22.20 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 5. 2.: 8.05 Kmetijska oddaja — 9.45 Dunajski zajtrk z glasbo — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.45 Ogledalo mestnega gledališča — 13.00 Operni koncert — 13.45 Iz domačih krajev — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Krizem po svetu, križem skozi čas — 18.00 Nič kot veselje z glasbo — 19.45 Govori koroski deželni glavar — 20.10 Kdo je storilec — 21.15 V znamenju vodnarja.

Ponedeljek, 6. 2.: 8.15 Čoln pride po polnoči, roman — 8.45 Ljudska glasba z vsega sveta — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Koroski knjižni kotiček — 17.00 Poročila z beljaškega pusta — 18.00 Kadar mesec sveti — 19.30 XY ve vse — 20.20 Brati in razumi — 20.35 Priporočujemo in prepevamo o deželi Drave — 21.15 Črv vesti.

Torek, 7. 2.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Mala vesela po mora bili — 15.45 Koroski pesništv — 17.00 V koncertni kavarni — 18.00 Četr ure deželne vlade — 18.15 Koroska avto- in motorevija — 20.20 Blazno zlato, komedija — 21.35 Nepoznane melodije.

Sreda, 8. 2.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Korali — 15.45 Predstavljam vam — 17.00 Komorna glasba — 18.00 Četr ure mladinskega sekretariata — 18.15 Kitajsko gledališče v večerni deželi — 20.20 Stvaritev, oratorij.

Četrtek, 9. 2.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 13.35 Opoldanski koncert — 15.15 Ura pesmi — 15.45 Kaj me briga? zvezdice — 17.00 Dunaj ima vedno sezono — 18.00 Kmetijska oddaja — 19.30 XY ve vse — 20.20 Kar spet zapoj — 21.00 Iz koroskega glasbenega življenja.

Petek, 10. 2.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Komorna glasba, 15.45 Sabine — 17.00 V koncertni kavarni — 18.00 Naša umetnostna kritika — 18.10 Koroska pihalna godba — 20.20 Ljudje smo vsi, od Adama do sodobnikov.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.55, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje: 6.40 Jutranja opazovanja — 7.20 Jutranja gimnastika — 11.00 Veseli ob enajstih — 11.45 Za avtomobiliste — 14.50 Razglesi — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Kulturna poročila — 17.50 Kaj slišimo danes zvečer — 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 4. 2.: 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Gospodarske vesti — 10.00 Odmev iz Avstrije — 14.00 Tehnični razgledi — 14.15 V svetu kralja valčkov — 15.30 Šport in glasba — 16.30 Pihalne godbe — 17.10 Pustni koncert Dunajskih simfonikov — 19.10 Iz parlamenta — 19.30 Torej tako, je dejal kriminalni komisar Adams — 20.15 Avstrijska hitparada.

Nedelja, 5. 2.: 8.15 Kaj je novega — 9.10 Ogledalo domačega tiska — 11.00 Koncert Dunajskih filharmonikov — 13.10 Za avtomobiliste — 14.30 Čoln pride po polnoči, roman — 15.00 Ljudstvo in domovina — 17.05 Inozemski odmev — 18.00 Magazin znanosti — 19.10 Teden dni svetovnih dogajanj — 19.30 Bubi Caligula, opereta.

Ponedeljek, 6. 2.: 6.20 Oddaja zveze Industrialcev — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.30 Za prijatelja oper — 14.20 Sadobni avstrijski komponisti — 15.35 Evergreens — 16.00 Otroška ura — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Pogled v literarno revije — 19.30 Johann Strauss in njegovo stoletje — 21.00 Dirigira Robert Stolz.

Torek, 7. 2.: 6.05 Oddaja sindikalne zveze — 6.20 Oddaja zveze gospodarske zbornice — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Govori športni zdravnik — 13.30 Komorni koncert — 15.35 Lepa pesem — 16.00 Ženska oddaja — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 19.30 Poznaš svet — 20.30 Pust ob sinji Donavi — 21.30 O tem lahko govorimo.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroskem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Blaž Singer; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, telefon 56-24. — Tiska Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. — Dopolni naj se pošiljajo na naslov: 9021 Klagenfurt - Celovec, Postfach 124.

Herausgeber, Verleger und Eigentümer: Zentralverband slowenischer Organisationen in Kärnten; Chefredakteur: Rado Janežič, verantwortlicher Redakteur: Blaž Singer; Redaktion und Verwaltung: 9021 Klagenfurt, Gasometergasse 10, Telefon 56-24 — Druck: Drava Verlags- u. Druckgesellschaft m. b. H. Klagenfurt - Ferlach. — Zuschriften an: 9021 Klagenfurt, Postfach 124.

Sreda, 8. 2.: 6.05 Oddaja združenja industrialcev — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.10 Besede k Pepelnici — 16.00 Minialure za godalni orkester — 16.15 Otroci, pojema za vas — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Domači zdravnik — 19.30 Potovanje v stara domovina — 20.00 Vseh deval.

Četrtek, 9. 2.: 6.05 Oddaja sindikalne zveze — 6.20 Oddaja delavske zbornice — 8.10 Dobrodošli v Avstriji — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.30 Za prijatelja oper — 14.15 Komorna glasba — 15.35 Lepa pesem — 16.00 Ženska oddaja — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Realistična prevara, esej — 19.30 Magazin za mladino — 20.30 Vsaka stvar ima dve strani — 21.15 Človekov angel časa.

Petek, 10. 2.: 6.05 Oddaja zvezne gospodarske zbornice — 6.20 Oddaja delavske zbornice — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Avstrijska snežna poročila — 13.30 Koncert ob zgodnjem popoldnevu — 13.35 Staro in znano — 16.00 Otroška ura — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Gledališče podnevi — 19.30 Romeo in Julia na vasi — 21.00 Zdrav narod je naloga vseh.

Slovenske oddaje

Sobota, 4. 2.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca — 18.00 Ta žemljana reč.

Nedelja, 5. 2.: 7.30 Duhovni nagovor — 5 pesmija in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 6. 2.: 14.15 Poročila, objave, pregled sporeda — Po sinjem morju v antilni svet — Beremo za vas — 18.15 Za smeh in dobro voljo.

Torek, 7. 2.: 14.15 Poročila, objave — Športni mozaik — Veseli pust, krivih usl.

Sreda, 8. 2.: 14.15 Poročila, objave — Zena in dom — Iz ljudstva za ljudstvo.

Četrtek, 9. 2.: 14.15 Poročila, objave — Pogled v zakladnico slovenske komarne glasbe.

Petek, 10. 2.: 14.15 Poročila, objave — Od petka do petka — Cerkev in svet — Beremo za vas.

RADIO LJUBLJANA

oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 212,4 m. UKV frekvenca 88,5 — 90,1 — 92,1 — 94,1 — 96,4 — 96,5 97,7 — 98,9 MHz.

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.30.

Dnevne oddaje: 5.15 Svetujemo vam — 5.30 Dakler ne kupite časopisa — 6.15 Napotki za domače turiste — 6.25 Informativna oddaja — 6.15 Danes za vas — 7.05 Telesna vzgoja — 7.45 Pregled sporeda — 7.50 Oddaja za ženo — 8.05 Glasbena matineja — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.30 Kmetijska oddaja — 13.15 Obvestila — 13.30 Priporočajo vam — 16.00 Vsak dan za vas — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice.

Sobota, 4. 2.: 9.40 Iz albuma skladb za mladino — 10.15 Scane iz opere Ekvinočij — 10.40 Novost na knjižni polici — 11.15 Koncert orkestralne glasbe — 12.10 Pravkar pripelo — 12.40 Orkester RTV Ljubljana — 14.05 Koncert po željah poslušalcev — 15.30 Krizem po svetu s Komornim zborom RTV Ljubljana — 17.45 Ljubiteljem beat glasbe — 18.15 Sonata od baroka do danes — 18.50 S knjižnega trga — 20.00 Plesni orkester RTV Ljubljana — 20.30 Konjček kapitana Barča, radijska igra — 22.10 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 5. 2.: 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Burja, otroška radijska igra — 9.05 Voščila — 10.00 Še pomnilo, tovariši! — 11.15 Nedeljski koncert orkestralne glasbe — 12.05 Voščila — 13.30 Nedeljska reportaža — 14.00 Nedeljsko športno popoldne — 15.30 Humoreska tedna — 17.05 V svetu operetnih melodij — 20.00 Potujoča glasbena skrinja — 21.00 Ura z našimi opernimi pevci.

Ponedeljek, 6. 2.: 8.55 Za mlade radovedneže — 9.45 Medvedek, otroška igra — 10.35 Pesniki, podlistek — 11.15 Vesela godala — 12.10 Slovenski pevci zabavnih melodij — 12.40 Pihalna glasba — 14.05 Zvočne minialure — 14.30 Voščila — 15.30 Moški in mešani pevski zbor iz Laškega — 17.05 Iz opernega sveta — 18.15 Izbiramo glasbo za ples — 18.45 Narava ni človek — 20.00 Simfonični koncert Orkestra Slovenske filharmonije.

Torek, 7. 2.: 9.25 Slovenske narodne — 10.15 Iz največjega opernega repertoarja — 11.15 Kaledoskop plesnih zvokov — 12.10 Štirje kovači — 12.40 Iz repertoarja Fritzla Kreislerja — 14.05 Pet minut za novo pesmico — 14.25 Iz jugoslovanske orkestralne glasbe — 15.40 V tokrek nasvidenje — 17.05 Orkester RTV Ljubljana predstavlja — 18.15 Iz naših relikvij postaj — 18.50 Na mednarodnih križpotjih — 20.00 Mariborski komorni zbor — 20.20 Garou — Garou, radijska igra.

Sreda, 8. 2.: 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.45 Sovražnika, glasbena pravljica — 10.45 Človek in zdravje — 11.15 Predla je, predla Katra volno — 12.10 Zabavni orkester poljskega radia — 12.40 Iz opere Traviata — 14.05 Igrajo veliki zabavni orkestri — 14.35 Voščila — 15.30 Iz slovenske solistične glasbe — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.15 Iz naših študiov — 18.45 Naš razgovor — 20.00 Sonetni venec, kantata.

Četrtek, 9. 2.: 9.25 Srbske narodne pesmi — 9.40 Pet minut za novo pesmico — 10.15 Priljubljeni operni dvopevi — 11.15 Znani orkestri — 12.10 Ansambel Maksa Kumerja in ansambel Slavka Avenika — 12.40 Dvajset minut za klavir, violino in violončelo — 14.05 Odmevi iz baletnih odrov — 14.45 Lirika za otroke — 15.30 Melodije za klavir in godala — 17.05 Turistična oddaja —

Ta teden vam priporočamo:

Knjige za ljubitelje umetnosti

- SLOVENSKO SLIKARSTVO, reprezentativen pregled od 14. stoletja do danes, 300 str. velikega formata, 104 barvne in 32 črno-belih slikovnih prilog, pl. 418 šil.
- Zoran Kržišnik: JANEZ BERNIK, prikaz sodobnega slovenskega umetnika v besedi in sliki, 188 str. velikega formata, slik. priloge, pl. 64 šil.
- Vojoslav Mole: UMETNOST JUŽNIH SLOVANOV, zgodovina južnoslovanske likovne umetnosti od začetkov do 20. stoletja, 588 str. velikega formata, il., pl. 228 šil.
- Emilijan Cevc: SLOVENSKA UMETNOST, poljuden pregled razvoja likovne umetnosti na Slovenskem, 192 str., slik. priloge, br. 15 šil.
- Ciril Cvetko: OPERA IN NJENI MOJSTRI, opis najbolj znanih opernih del in njihovih avtorjev, 388 str., slik. priloge, br. 52 šil.
- Georges Sadoul: MOČ FILMA, zgodovina filmske umetnosti in njenih ustvarjalcev, 192 str., ilustr., kart. 45 šil.
- Viktor Smolej: SLOVENSKI DRAMSKI LEKSIKON (A—L), podatki o slovenskih odrskih umetnikih, 224 str., ilustr., br. 24 šil.
- Dragotin Cvetko: RISTO SAVIN, življenje in delo slovenskega skladatelja, 202 str., ilustr. pl. 27 šil.
- Vitko Musek: KNJIGA O FILMU, zanimiv pogled za kulise filmske umetnosti, 108 str., slik. priloge, br. 10 šil.

Posamezne knjige lahko naročite tudi po pošti. Plačilo možno v obrokih.

Knjigarna „Naša knjiga“, Celovec, Wulfengasse

PEČI in štedilnike znamke „Tirolia“ v najboljši kvaliteti in največji izbiri

Podjunska trgovska družba
bratje Rutar & Co.

Dobro vas — Eberndorf
A 9141 tel. (0-42-36) 281

18.15 Prizori iz opere Soročinski sej — 18.45 Jezikovni pogovori — 20.00 Četrtek večer — 21.00 Sto let slovenske lirike.

Petek, 10. 2.: 8.55 Pionirski tednik — 9.40 Pojo mladinski zbori — 10.35 Povodenj, podlistek — 11.15 Pop-evke s tekočega traku — 12.10 Jugoslovanski pevci zabavnih melodij — 12.40 Igrajo tuje pihalne godbe — 14.05 S popevkami po svetu — 14.35 Voščila — 15.40 Mladinska oddaja — 17.05 Pelkov simfonični koncert — 18.15 Zvočni razgledi — 18.50 Kulturni globus — 20.20 Tedenski zunanje-politični pregled — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

RADIO TRST

oddaja na valu 306,1 m ali 980 Kc/sek. Frekvenca 98,3, 96,1 in 100,5 MHz.

Poročila: 7.15, 8.15, 11.30, 13.15, 14.15, 17.15, 20.15, 23.15.

Dnevne oddaje: 14.15 Dejstva in mnenja — 20.00 Šport. Sobota, 4. 2.: 12.00 Kulturni admevi — 13.30 Semeni plošča — 14.45 Avenikovi motivi — 15.00 Glasbena oddaja za mladino — 16.00 Volan — 16.20 Pregled italijanske dramatike — 17.30 Lepo pisanje, vzori in zgledi mladega rodu — 19.10 Družinski obzorik — 20.35 Teden v Italiji — 20.45 Moški vokalni kvintet — 21.00 Za smeh in dobro voljo.

Nedelja, 5. 2.: 8.30 Kmetijska oddaja — 11.15 Oddaja za najmlajše — 13.00 Odmevi tedna v naši deželi — 15.00 Sanremo 1967 — 15.30 Krinka in obraz, groteska — 18.35 Iz pesniških gojev — 20.30 Kranjski klobasi, sonetni venec.

Ponedeljek, 6. 2.: 12.10 Bralji smo za vas — 18.00 Odvelejn za vsakogar — 19.10 Sveta brala Civil in Melod — 21.00 Pustne šoge in navade — 21.30 V plesnem ritmu.

Torek, 7. 2.: 12.00 Kranjski klobasi, sonetni venec — 12.20 Zadovoljni Kranjci — 17.20 Italijančina po radiu — 19.10 Plošče za vas — 20.35 Igralec, opera.

Sreda, 8. 2.: 12.10 Pomenek s poslušalkami — 18.00 Ne vse, toda o vsem — 19.00 Ansambel The Lettermen — 19.10 Higiena in zdravje — 19.25 Samospeli in zborovske pesmi na besedila Franceta Prešerna — 20.35 Simfonični koncert.

Četrtek, 9. 2.: 12.00 Za smeh in dobro voljo — 17.20 Italijančina po radiu — 18.30 Jugoslovanski skladatelji — 19.00 Pisani balončki — 20.30 Marie Octobre, drama — 22.35 Slovenski solisti.

Petek, 10. 2.: 12.10 Med tržnimi stojnicami — 18.00 Ne vse, toda o vsem — 18.30 Slavni solisti v Trstu — 19.00 Moj prosti čas — 19.45 Plošče, ki so mladim všeč — 20.35 Gospodarstvo in dela — 21.00 Koncert operne glasbe.

TELEVIZIJA

Sobota, 4. 2.: 15.00 Evropsko prvenstvo v umetnem drsanju na ledu v Ljubljani — 17.03 Nova za ženo — 17.35 Za prijatelja znamk — 18.00 Družina Leitner — 18.40 Kaj vidimo novega — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Neumrljivost koračnik — 21.00 Evropsko prvenstvo v umetnem drsanju na ledu v Ljubljani.

Nedelja, 5. 2.: 16.00 Evropsko prvenstvo v umetnem drsanju na ledu v Ljubljani — 18.00 Svet mladine — 18.30 Psi med sabo — 19.00 Veselje z glasbo — 19.30 Nedeljski šport — 20.20 Astoria, opereta.

Ponedeljek, 6. 2.: 18.35 Tečaj francoščine — 19.00 Alarm v gorah — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Smejim se — 21.35 Mestni pogovori.

Torek, 7. 2.: 12.55 Smučarske tekme za alpski pokal v Badgasteinu — 18.35 Tečaj angleščine — 19.00 Razmišljanje se obrestuje — 20.15 Beljaški pust — 21.30 Horizonti.

Sreda, 8. 2.: 11.03 Civilna korajža — 12.03 Historična serienada — 12.55 Prenos iz Badgasteina — 15.15 Predolimpijski smučarski skoki v Saint Nizien — 17.03 Pavlihove pustolovščine — 17.45 Tihe vode — 18.35 Tečaj francoščine — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Moč in lepota — 21.35 Dediščina zgodnjokristjanske dobe.

Četrtek, 9. 2.: 11.03 Vsakodnevna kemija — 12.00 Moštovi do človeka — 12.55 Prenos iz Badgasteina — 14.00 Predolimpijske smučarske tekme v Autransu — 18.35 Italijančina za začetnike — 19.00 Športni kaledoskop — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Il Campiello, komična opera.

Petek, 10. 2.: 11.03 Moč in lepota — 18.35 Pogled po deželi — 19.00 Potrošnik — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Vojna brez front — 21.15 Škorpion — 22.15 Sedem dni časovnih dogajanj — 22.45 Jazz v Evropi.